

MENZİL YAYINEVİ

YÜCE NAKŞİBENDİ TARİKATI

Hazırlayan
S. Abdurrahim EROL

MENZİL YAYINEVİ
MENZİL KÖYÜ KAHTA /ADİYAMAN
Tel: 0.416 .745 80 12
Fax: 0.416.745 80 49

Bu kitabın telif hakkı Menzil Yayınevine Aittir.

ÖNSÖZ

Şahı Nakşibend (K.S.) ve Nakşibendi tarikatı üzerine bir çok kitap yazıldı. bu kitapların bir kısmı Şahi Nakşibend'in hayatını anlatan tabakat türü kitaplar bazıları da tarikat adabını, makamları, halleri anlatan teferruatlı kitaplardır.

Biz istedik ki, bu tarikatın yapılması gereken halleri özlü bir şekilde derlensin ve bir el kitabı şeklinde bu işle uğraşanlara yardımcı olsun.

Bu konuda yazılmış kitapları tarayarak, zikir ve rabıta konusu öncelikle ele alınmak üzere böyle bir risâle meydana getirdik.

Gayret bizden, himmet bu yolun sadatlarından, tevfik yüce Allah'tan...

İÇİNDEKİLER

- Giriş
- Önsöz
- Nakşibendi Tarikatında Usuller
- Nakşibendi Tarikatı
- Şahı Nakşibend (Hayatı)
- Şahı Nakşibend Hz. Seyr-ü Süluku
- Diğer Taraftan Ruhaniyetleri
- Şahı Nakşibend Hz.'nin Nakşibendi Tarikatını Mana Yolundan İrşada Başladıkları An.
- Nakşibendi Tarikatının Asr-ı Saadetten Bu Yana Aldıkları İsimler.
- Nakşibendiliğin İncelikleri.
- Zikir.
- Lafza-i Celâl Zikri.
- Gizli Zikrin Fazileti.
- Kelime-i Tevhid Zikri.
- Hatme-i Hâcegân.
- Kapıyı Kilitlemek (İglak-bab).
- Hatmenin Yapılışı.
- Hatme Duası.
- Rabıta.
- Müride Lazım Olan Bazı Şeyler.
- Müridin Şeyhin Huzurunda riayet Etmesi Gereken Edepler.

GİRİŞ

Allah'ım, sana sığınırız; huzurunda kerem yüzleri olan bu eserde geçen büyüklerin hürmetine... Gayemizi sadece zatın eyle; bize göndereceğin, göstereceğin delil, sadece zatına ulaştırın olsun. Âmin!...

Bu vesile ile bir büyük görevi de eda edeyim; salâtların en güzelini, selâmların en tamını peygamberlerin seçkinine, seçkinlerin peygamberine hediye edeyim.

Salâtım ve selamım yine öyle bir zata olsun ki: Emellerin en şerefli olan nübüvvet risaletinin mühürü olmuştur; üstünlük basamaklarını bir bir aşmış, en yüksek mertebelere çıkmıştır. Keza onun âline de, ashabına da salât ve selam olsun...

İşin Başında hidayet eylediği için Allah'a hamd olsun; işin sonunda da inayet eylediği için Allah'a hamd olsun.

NAKŞİ TARİKATINDA USUL

- Nakşibendi tarikatında temel esas ehli sünnet akidesine (inanç) sıkı sıkıya bağlı olmak. ruhsatı bırakıp azimetli olmak. Murakabeye devam etmek daima Hakk'a yönelik bulunmak. Dünya pisliklerinden uzak kalmak Allah'tan başka herşeyden kaçınmak huzur alışkanlığı kazanmak çoklukta vahdeti bulmak dini alimlerden faydalanmak için cemiyetlere katılmakla beraber avam tabasından olanların teşkil ettikleri topluluklardan kaçınmak Allah'ızikre gizli olarak devam etmek zikir esnasında Kerim olan Allah'tan bir nefes bile gafil olmamak için her nefes alış verişte kendini kontrol etmek en büyük ahlakın sahibi olan Resulu Ekrem Ahlakı ile ahlaklanmak gibi şeylerdir.

NAKŞİLİĞİN ŞARTLARI

- 1- Pürüzsüz ehli sunnet itikadı.
- 2- Sadık bir tövbe
- 3- her türlü hak sahipleri ile helalleşmek.
- 4- Zulmetme zalime yardım ve meyletmemek.
- 5- Hısım akrabasının gönlünü almak onları memnun etmek.
- 6- Bütün işlerde sünneti saniyenin gerektirdiği edebi devam ettirmek.
- 7- Her hususta dikkatli olmak.

NAKŞİBENDİ TARİKATI

İlim muşahede ve keşif sahibi kimselerin tecrübeleri ile Nakşibendi tarikatı bütün tarikatların en kolayıdır. İlahi ahadiyetin tecellisine mazhar olmak için Nakşibendi tarikatı insanı en kısa yoldan ulaştırır. Çünkü Nakşide müridin çalışmasından fazla mürşid çalışır. Mürşid çok çalışır ve kalbindeki feyizleri muridin kalbin aktarır. Nakşibendi tarikatının önderi ve şahı Hz. EBUBEKİR (R.A.)'dır. Resulullah (S.A.V.) bir hadisinde.

Yüce Allah benim kalbime neyi aktarıyorsa bende Onu Ebubekrin kalbine aktarıyorum diye buyurmuşlardır.

Nakşibendi tarikatı Ehli sünnet vel cemaat itikadı üzerinde bulunmak bidat ve uydurmалardan kaçınmaktır. Kötü ve çirkin huy ve alışkanlıklardan arınmak güzel ve yüce Ahlak sahibi olmaktır. Bu tarikata cezbe hali herşeyden önce gelir cezbeden sonra salik perdelerinin ardındaki gizli aleme ulaşmış demektir. Meczubluk hali iki şekilde olur.

Birincisi Sulukun başında gelip geçer bu Nakşibendi tarikatında olmaktır.

İkincisi ise salık bütün makamları aştıktan sonra zuhur eden bir haldir ki bu diğer tarikatlarda görünmemekdir. Bu sebeple "Nakşibendi tarikatı diğer tarikatların dolaşıp ulaştıkları son makamı daha yolun başında iken ulaşır ve müride bunu gösterir." denilmiştir.

Nakşibendi tarikatının evliyası diğer tarikatların evliyasından daha selahiyetlidir. Fakat bundan Nakşibendi tarikatının evliyası diğer tarikatların evliyasından daha faziletlidir manası anlaşılmasın. Anlatmak istediğimiz mana şudur:

Nakşibendi tarikatı diğer tarikatlardan daha kısa mesafelidir ve daha kolaydır.

Nakşibendi tarikatının salikleri diğer tarikatların saliklerinden daha faziletli ve daha talihlidir.

Mesela: Erkek, kadından yaradılış bakımından daha güçlü ve üstündür dediğimiz zaman bir gerçeği ifade etmiş oluruz.

Aynen bunun gibi Nakşibendi tarikatının usul ve temelleri de diğer tarikatlardan güçlü ve üstündür.

Nakşibendi tarikatında ilk önce kalb zirkri gelir. Oysa diğer tarikatlarda kalb zikri ikinci dere-

cede gelmektedir. Nakşibendi tarikatında normal olarak yemek, içmek, uyumak, evlenmek ve çalışmak vardır. Açlık ve Uykusuzluk derecesi diğer tarikatlara nazaran ikinci planda gelmektedir. Bulundukları her yerde muhabbet kalplerinin tellerini ilahi merkeze bağlarlar. Elleri işte kalpleri ilahi tefekürdedir. Halk içinde kalıpları ile bulunurlar.

Kalpleri ise Hak'la beraberdir.

Kur'an-ı Kerimde şöyle buyurmaktadır. " (Allah'ın) öyle kulları vardır ki. Onları Allah'ı anmaktan ne ticaret ne de alışveriş alıkoymaz. Kısacası Nakşibendi tarikatı sahabilerin uyguladıkları usul ve kaidelerdir. sahabiler hangi yolu takip etmişlerse ne fazla ne az o yolu olduğu gibi takip etmektir. Sünnete bağlı kalmak zahir ve batın işlerini ve durumlarını aynı ölçülerde düzeltmektir.

Hayat işlerinden hiç birini ihmal etmeden kalp huzuru bulmak ve manevi alemden feyiz almaktır. Genç ve yaşlı herkes ölü ve diri bu feyiz ve nurlar karşısında eşittir. Kolay ve tatlıdır. hiç bir derece ve makamında zorluk yoktur. Bu tarikatın piri ve önderi Hz. EBUBEKİR (R.A.). Halifelerin öncüsü ve ilki idi. Bu tarikat da diğer tarikatların önderi ve lideridir. Nurların ve sırların kaynağıdır. Diğer tarikatlarda olduğu gibi bu tarikatta da bazıları

sünnete aykırı olarak oynama ve benzeri davranışlarda bulunmaktadırlar. Bunların bu davranışları hiç şüphesiz Nakşibendi tarikatı ile ilgisi yoktur. Bunlar cahil ve sapık Kişilerin kendi kendilerine uydurdukları safsatalardır. Özet olarak Nakşibendi tarikatı en güzel ve en olgun, en açık, en tatlı, en kısa, en kolay vardırıncı ve ulaştırıcı bir tarikattır. Bir şair şöyle demektedir. "Nakşibendi tarikatının üstün özelliklerini hiç kimse tam olarak vasıflandıramaz.)

Yüce Allah cc. onun tatlı şarabını sunsun gizli ilim hazinelerinin kapılarını bizim için ardına kadar açsın.

Minhacul-Abidiyn kitabında şöyle denilmektedir. "Nakşibendi tarikatı uzunluk ve kısalığı diğer tarikatların ve ayakla yürünen yolların mesafelerine benzemez. Bu tarikat ruh ayağı ile yürüyen bir tarikattır. Tefekkürlerine çok önem verilen ve iman lezzetlerini esas kabul eden bir tarikattır. İlahi nurlara mazhar olan bir mürid bu tarikatta daha erken ermektedir. Kimi bir saat, kimi bir hafta, kimi bir ay, kimi bir yıl, kimide altmış yılda ermektedir. Bazılarıda yüz yıl ağlayıp sızlaşmaktadır. Fakat kalbinde hiç bir iz olmamıştır. Samimiyet ve ihlas her işin başında gelmektedir."

Hadimide:

" Nakşibendi tarikatı keşif ve kerametler tarikatıdır. Resulullah (S.A.V.) bir hadisinde şöyle buyurmaktadır:

"Batın ilmi Yüce Allah'ın sırlarından bir sırdır. Yüce Allah bunu sevdiği kullarının kalbine tecelli buyurur."

Hiç şüphesiz bu ilim hangi kalbe girerse orada bir aydınlık ve genişlik meydana gelir.

Tatarhaniye kitabında da şöyle denilmektedir:

"Keşif ve Kalb ilmi, öğretmek ve öğrenmek ile elde edilmez; yaşanarak, çalışarak elde edilir. Bu kalb ilmi değil, hal ilmidir. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah şöyle buyurmaktadır.

" Bizim için çalışanlara, hiç şüphesiz yolumuzu gösteririz."

İmam-ı Taftazani Şarhul-Makasid alı kitabında şöyle demektedir:

" Kul bütün makamları aşıp ilahi tecellilere ulaşınca zati Ahadiyyetin sırlarına mazhar olur. Bu dereceye erişen bir kul kendi sıfatını ve varlığını, Yüce Allah'ın varlığında unuttur, kaybeder. Varlık dünyasında Yüce Allah'ın varlığından başka hiçbir şey görmez. Gördüğü, duyduğu ve bildiği sadece O'dur. Hadis-i Kutside: "Kul nafilelerle bana

yaklaşmaya devam eder takiben onun tutan eli, yürüyen ayağı ve konuşan dili olurum" diye işaret edilen mana budur. Bu tarikat bilgileri ile elde edilir, kalb ve ruhun sırlarına mazhar olmak için nefsin kötülüklerinden arınmak gerekir.

TARİKATIN TEMELİ: Eğer tarikatın temeli nedir diye soracak olursan bende altıdır diye sana cevap veririm:

Tövbe,

Uzlet,

Zühd,

Takva,

Kanaat,

Teslimiyyet'tir.

Tarikatın rükünleri nedir diye soracak olursan ben de sana altıdır diye cevap vereceğim:

İlim,

Hilm,

Sabr,

Rıza,

İhlas,

Ahlak,

Eğer tarikatın vacipleri kaçtır diye soracak olursan ben de sana altıdır diye cevap vereceğim: Yüce Allah'ı anmak, arzuları bırakmak dünyayı terketmek, dinin emirlerine uymak, Allah'ın bütün yarattıklarına karşı iyilik yapmak, hayır işlerine koşturmak. Eğer tarikatın hükümleri nelerdir diye soracak olursan ben de sana altıdır diye cevap vereceğim. Yakın, marifet, el açıklığı, doğruluk, şükür ve düşüncedir. Eğer sana kimin oğlusun diye sorarlarsa sen de tarikatın oğluyum diye cevap ver. Eğer tarikat kimin oğlu diye sorarlarsa sende tarikat Muhammed Mustafa (S.A.V.)'nın. Hz. Ebu Bekir (R.A.) ve Hz. Ali (R.A.)'nın oğludur diye cevap ver. Tarikata bağlanma nikah bağı gibidir. Fatiha, üç ihlas ve salavat nikahtaki mehr yerine okunur. Tevekkülün sözlük anlamı ise, bedenini ibadete kalbini Allah'a bırakmaktır. Bazıları da Tevekkül, her şeyini Allah'a bırakmaktır derler. Resulullah (S.A.V.) bir hadisinde şöyle buyurmaktadır: "Onu bağla sonra Allah'a tevekkül et."

Nakşibendi tarikatının temel esaslarının hususiyetine gelince:

Mürid kendisine verilen emirleri zaruret olmadan bırakmamalıdır. Dört mezhebin temel esas-

larına göre amel etmesi daha uygundur. Kötülük ve çirkinlikten arınarak güzel alışkanlıklar edinmeye çalışmalıdır.

Bazı kitaplarda bu temeller uzun uzadıya açıklanmış ve sayılarını bine çıkarmışlardır.

TARİKATIN MAHİYETİ :

Tarikatın mahiyyeti; ibadete devam etmek, belli saat ve zamanlar da zikir yapmaktır. Tarikat, hakikat ve şariat hükümlerine göre davranışlarda bulunmaktır. Allah'tan başka hiçbir gaye ve hedef edinmemektir. İç ve dış dünyasını her türlü kusurlardan arındırmak ve yüce gayeler peşinde koşmaktır. Kalbini bütün yalancı sevgilerden temizlemek ve ilahi tecellilere ermekten engel olan her türlü bağlardan kurtulmaktır. Her zaman Allah'la beraber olarak hırs, kin ve düşmanlıklardan uzaklaşmaktır. Bunun için de kendini ve nefsini daima kontrol altında bulundurmaktır. Resulullah (S.A.V.)'ın yolunda bulunmak ve sünnetine dört elle sarılmaktır. Resulullah (S.A.V.) bir hadisinde:

"benim için bir saat vardır ki, o saatte hiç melek-i mukarreb ve nebiyyi mürsel aramıza giremez" diye buyurmuşlardır.

ŞAHI NAKŞİBEND

Hayatı:

Asıl adı Muhammed Bahaüddin olan bu büyük veli daha çok Şahı Nakşibend diye tanınmıştır.

Hicrî 718 (M.1317) yılında Buharada Kasr-ı Arifan köyünde dünyaya gelmiştir.

Nakşibendi silsilesinin büyüklerinden Hâce Muhammed Baba Semmasî (K.S.) Hazretleri Şahı Nakşibend (K.S.) Hazretleri daha doğmadan Kasr-ı Arifan köyünün geçerken bu topraklarda böyle büyük bir zatın ortaya çıkacağını müjdelemiş ve Şahı Nakşibend (K.S.) Hazretleri dünyaya gelince onu manevî terbiyesini halifesi Seyyid Emir Külâl (K.S.) Hazretlerine emanet etmiştir.

Şahıs Nakşibend (K.S.) Hazretleri Seyyid Emir Külâl (K.S.) Hazretlerinin elinde yetişmesine rağmen yine bu silsilenin sadatlarından olan Abdulhalık Guçduvânî (K.S.) Hazretlerinin ruhaniyetinden feyz almış ve bu yüzden kendisine üveysi denilmiştir.

Seyyid Emir Külâl Hazretlerinin (K.S.) hizmetinde 7 yıl kalarak müridlik yapan Şah-ı Nakşibend Hazretleri onun müridi olmasına rağmen Seyyid Emir Külâl (K.S.) Hazretlerinin aksine gizli zikir

(zıkr-i hafi) yapmaktaydı. Seyyid Emir Külâl (K.S.) Hazretlerinin müridleri bu durumdan şikayetçi olmalarına rağmen, Seyyid emir Külâl (K.S.) Hazretleri onu takdir etmiş, bu uruma müdahale etmemiştir.

\\ Seyyid Emir Külâl (K.S.) Hazretleri vefatından önce müdidlerine Şahı Nakşibend (K.S.) Hazretlerine bağlanmalarını bildirmiş ve H.772 (M.1318) yılında vefatından sonra ise Şahı Nakşibend tarikatın başına geçmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi Şahı Nakşibend (K.S.) daha çok Abdulhalık Gucduvânî (K.S.) Hazretlerinin belirlediği esaslara bağlı kalmış ve tarikatta "rabıta" Şahı Nakşibend tarafından canlandırılmıştır.)

İki defa Hacca giden Şahı Nakşibend Herat, Merv, Nisabur gibi yerlere uğrayarak büyük velileri ziyaret etmiş ve tarikatını yaymıştır.

Muhammed Parisa, Alaaddin Attar (K.S.) gibi büyük velileri yetiştiren Şahı Nakşibend (K.S.) Hazretleri Hicri 791 (M. 1389) Pazartesi günü ahiret hayatına göçmüştür. 73 yaşında vefat eden Şahı Nakşibend hazretlerinin türbesi Buhara yakınındadır.

Eserlerin başlıcaları şunlardır:

Evrâd-ı Bahaiyye, Tuhfe, Hediye-tü's-salikin, hayatname.

ŞAHİ NAKŞİBEND HZ.'NİN SEYRİ SULUK SİLSİLESİ

S. emir Külal (K.S.) Muhammed Baba Semmasi (K.S.) Ali Rametani (K.S.) Muhammed Fanivi (K.S.) Arif Rivegeri (K.S.) Aliyül Fervedi (K.S.) Hasanül Herkani (K.S.) Beyaziti Bestami (K.S.) Caferi Sadık (K.S.) Kasım Bin Muhammed (R.A.) Selmani Farisi (R.A.) Ebubekiri Sıddık (R.A.)'dan geçerek Nebiyyina Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimize ulaşır.

DİĞER TARAFTAN RUHANİYETLERİ

Abdulhalik Gücdevani (K.S.), Ebul Aliyül Fervedi (K.S.), Ebul Kasımül Herkani (K.S.), Ebul Osmanıl Makribi (K.S.), Eşşeyh Ali katib (K.S.), Ebul Kasım Cüneydül Bağdadi (K.S.), Marufül Kerhi (K.S.), İmami Ali Rıza (R.A.), İmami Musa Kazım (K.S.), İmami Caferi Sadık (R.A.), İmami Muhammed Bakır (R.A.), İmamı Zeynel Abidin (R.A.), İmami Hüseyin (R.A.), İmami Ali (R.A.)'dan geçerek seyidül Kevneyn Resülüs-sakaleyn Muhammed Mustafa Sallallahu Aleyhi Vesellem efendimize erişir.

Tariki Nakşibendi ehlinin feyzi Hüdadan, onların nisbeti cümle resuli müctebadandır. Ebu Bekir ve Ali'dir. bu tarikin Şahı Serdarı. Şeyhu Haccagan hep kibarı evliyadandır.

Bu yolda ittibai sünnet oldu baisi vuslat cemi bidatı terketme bunda, ihtidandır. Azimetle ameller işleyip ruhsattan el çekmek bu yolda salike böyle suluk etme devadandır.

Tariki cezbedir bunda erer tea menzile salik ki bunda salikin seyri tariki ihtifadandır. Devamlı zikirle sohbet olup Nakşilerin karı anın için bunların feyzi hemen kalbi ciladandır.

Tariki Nakşibendin cümlesi şan durur sanma. bu yolda can feda etmek şurutu ibtidadandır. Hazır kıl dil yatma gel ruhu Nakşibendine.

Yakın bil ki manalara tan edenler eşkiyadandır.

ŞAHİ NAKŞİBEND HZ. NAKŞİBENDİ TARİKATINI MANA YOLUNDAN İRŞADA BAŞLADIKLARI AN.

En az zamanda namı Hind, Afganistan, Endonezya, İran, Azerbaycan ve bütün dünyaya yayıldı.

Hz. Pir "Tarikatına tarikülmuhabbet velhayri fil cemiyyeh" (Bizim tarikatımız toplu olarak muhabbet ve hayır yoludur) buyurmuşlardır.

Nakşibendilik riyazeti muhabbet ve zikir ile her koldan ayrı bir disipline dayanır. nakşibendilik şu esaslar üzerinde kurulmuştur.

a-) Sünnete uymak

b-) Bidattan sakınmak

c-) Kulluğa devam etmek

d-) Cenab-ı Hakkı sevmek ve onun muhabbeti cezbesiyle kendisini olgunlaştırmak.

e-) Kurtuluş yolu olan Cenab-ı Hakkın yolunda yürümek. Bunlardan başka bu yolun terminlerinden, salikin, ilahi teल्लीyi murakabe, kendi hal ve gidiş hakkında tedbir, zikirde uzunluk, kısalık, kalbi zikre alıştırmak gibi esaslar vardır.

Nakşilik TÜRK illerinde çok yayılmıştır.

Nakşiler vücudu bazı manevi merkezlere ayırmışlardır. Letaif adı altında belirtilen bu merkezler kalb, ruh, sır, Hafi, Ahfa, Nefsi natika ve letaifi kül kısımlarıdır.

Bu, ruh mertebelerinin geçirdiği safhalara göre tarifi sayılabilir. bunlar bir salikin seyri suluk esnasında vardıkları seviye ve derecelerin birer remzi ifadesidir. Şurası muhakkaktır ki tasavvuf bir kalb ve istifa yolu olmakla beraber, önce ahlak ve halisane ibadete dayanır. Kul kalbi yükselirse

NAKŞİBENDİLİĞİN İNCELİKLERİ

Allah dostlarının seçkinlerinden ve bu yolun en büyüklerinden, öncülerinden **Hace Muhammed Behaüddin nakşibend** ve O'nun şerefli halefleri şöyle dediler: peygamberlerin en üstünü Kainatın Efendisi **Muhammed Mustafa (S.A.V.)**'in, velile-
rin en faziletlisi **Ebu Bekr Sıddık (R.A.)** hazretle-
rine gizlice talim ettikleri en şerefli ilim olan **huzur ve irfan** ilmi avam insanlardan gizlenmiştir. O gizli hazineye ulaştırıcı yolun usulü ve çeşitli kazançları vardır ki, bu kısımda genişçe yazılmıştır.

Bu yolun erkanı üç husustur ki; az yemek, az uyumak ve az konuşmaktır. Az yemek, az uyumağa; az uyumak, az konuşmaya; az konuşmak da kalb zikriyle tam bir teveccühe yardımcı ve güç vericidir. Bunlardan murad, ancak gönül ve ruhla yüksek bir huzura varmaktır. Böyle olunca; yemekte, uykuda, konuşmakta orta bir yol takip etmek gerekli olur.

Murakebe; Allah'ın, kainatın bütün zerrelere daima muttali olduğunu kalbten bir an bile çıkarmamaktır. Bu yolun gaye noktası, bu huzura ermektir.

Bu yolun bütün usulü, şu oniki kelimedede bildirilmiştir: Nefy-i vücud (Varlığı yok bilmek), Bezl-i mevcud, (varolanı cömertce vermek), terk-i suret (Sureti terketmek), amel be-azimet (azimetle amel etmek), huş derdem (Her an Allah'la olmak), nazar ber kadem, sefer der vatan (Mevla'ya gtmek), halvet der encümen (kalabalıkta halvet), ihtima an-il-bid'at (bid'atleri terketmek), iktida bi sünnet (Sünnet'e uymak⁷, zikr-i müdum (sürekli zikir) ile teveccüh-i tam."

İşte vusul yolu bu usulle gelir. Bu yolun şartı, bir manadır ki, gönül ve candan Mevla'ya muhabbettir. Bir gönül ki, onda dert isteği, duygusu doğmuştur, onu büyük bir ni'met bilmek; gece gündüz onun olmasını gayret etmek gerektir. Zira o ezeli sevgidir ki, gönül aynasında yansır ve parıldar. Onun için, o gönül; istek, muhabbet ve şevkle doludur. Şu halde, **Mevla'yı isteyen, O'nun tarafından da istenecek bir zat olur.** Nitekim mevla, "Allah onları, onlar da O'nu severler" ifadesinde kendi muhabbetinin, kendine duyulan muhabbetlerin aslı olduğunu duyurmuştur.

İşte, bu Nakşi yolunda gönülbağlayanlar ve bu istek derdiyle devamlı duyanlar, zahirde halk ile içiçe olup onların hizmetine koşarlar. Batında ise, yalnızca Allah'ı bilirler ve bulurlar. Kendilerini halka, gönüllerini Hakk'a teslim ederler. bu düstur ve yolla gizlice Hakk'a doğru giderler. Dışarıdan alakasız, içeride birlikte olurlar.

Onların bedenleri yabancılarla, gönülleri sevgi-
liyle; kulakları seste, gönülleri Hüda'da; gözleri
rakibinde, gönülleri sevgilide, dilleri sözde,
gönülleri Mevla'da; elleri bir işte, gönülleri O Haz-
ret'te; ayakları yürümekte, gönülleri O'nu anmakta;
bedenleri post üstünde uykuda, gönülleri dostla ay-
akta; vücudları rahat halde biryerde, gönülleri sey-
ahatte dolaşmada, cisimleri sebeblerle boğuşmada,
gönülleri Mevla'nın dostluğundadır.

**Onlar, bu yolla gönüllerini mesrur ederler. Yaptıkları herşeyi kalblerinde gizlerler. Muhab-
betlerinin sırları halka açılmaz ve gönüllerinin
şevklerine en küçük bir halel gelmez. Böylece,
onlar, şöhret afetinden kurtulur ve Mevla'nın has**

kullarından olurlar. Onlar kalb zikriyle, andıkları Mevla'yı çok tez ve yakın bulurlar. **Zira kalb zikri, Mevla'ya en yakın yoldur. Her felaketten korunmuş ve uzaktır.** Vahdet aleminin sırrının anahtarıdır. İlâhi huzurda bulunan topluluklara çekicidir. **"İstek, istekte isteği terketmektir"** hikmet ölçüsünce Allah'ta fani olurlar. Fakr-u fena devletiyle Allah'tasansuzluğa kavuşurlar. Şeref ve yücelikle iki alemde de nasiblerine kavuşurlar.

İmami Rabbani Anlatıyor:

-Yüce Allah, kıyamet gününe kadar, bizim bu halka halka yolumuza girecek olan kadınların, erkeklerin isimlerini bildirdi.

Bendeki bu bağlılık çocukların vasıtası ile kıyamet gününe kadar devam edip kalacaktır. Yani kıyamete kadar en üstün Tarikat olarak kalacak. İmam-ı Mehdi dahi, bu üstün bağlılık yolundan gelecektir.

Nakşibendi tarikatı'nda sağlaman sağlamı iki esas vardır; bir kimseye bu esasa bağlanmak armağan edilirse... Ona herşey verilmiş olur şöyle ki;

a) Tam manası ile peygamberimiz Hazret-i Muhammed Mustafa Sallallahu aleyhi ve sellem'e uymak, yolunu izlemek; Allah ona salat ve selam eylesin.

b) İşinin ehli, yerini yurdunu bilen kamil şeyhine sevgi;ne var ki, ikinci esasta anlatılan sevgi zorlama ile olmaz, bu işin zorlaması dinden çıkaran zındıklıktır. Bu sevgi Allah sevgisidir, onu kullarından kimi dilerse ona armağan eder.

Şanlarına uygun sohbet daha önce anlatılan mana boyası ile boyanmaya, büyüklerden yansıyan nuru almaya, bu iki esas korunursa yeter.

Nakşibendilikte Altı Rükün

1- Zikir	3- Kalbi vukuf
2- Murakabe	4- Nisbeti hıfz
5- Muhabbet rabitası	6- Mürşid sohbeti

Bu rükünlerden birisi noksan olursa, salık Nakşibendiliğin sırrına kamil ile vakıf olmaz.

ZİKİR

Nakşibendi tarikatında yapılan zikirleri ikiye ayırabiliriz. Müridin ferdi olarak yaptığı zikir ve toplu olarak yapılan zikir.

Ferdi yapılan zikir müptedi (yolun başındaki) için lafza-ı Celal (Allah7 zikri ve kelime-i tevhid (La İlahe illallah) zikridir.

Toplu olarak yapılan zikrin ise Nakşibendi tarikatına has özel bir adı vardır. Hatme-i Hecegan.

Önce lafza-ı Celal zikri ve Kelime-i Tevhid zikri, daha sonra da Hatme-i Hacegan zikri hakkında bilgi vereceğiz.

LAFZA-İ CELAL ZİKİRİ

Gizli zikir, kalben yapılan gizli zikirdir. Bunda dilin hareketi yoktur; nefes yardımı ile de yapılmaz. İsm-i Azam olduğunu düşünmeden; yani: Arap dili kurallarına göre düşünmeden sadece, kalbden:

- Allah Allah... demektir.

Bu şekilde gizli zikir, şanı büyük bir iştir. hak yolcusu salikin kalbi bu zikirle nurlanır. Hak yolcusu salikin alacağı yollar, bu şekilde kısalır; tez zamana varacağı yere varır.

. Anlatılan sebepten ötürü; gizli zikir, açıktan yapılan zikirten bir kaç merhale daha üstün, daha değerlidir.

Anlatılan gizli zikrin, esas zikir olduğuna dair deliller vardır. Anlatılan şekilde zikre dalan kimse için:

- Allah'ı zikredip anan...

Denir; buna dair delil, evliya efendisi Cüneyd-i Bağdadi'den alınmıştır; Allah ondan razı olsun. Şöyle anlatılmıştır:

- yapılan işler arasında öyleleri vardır ki; onları hafaza melekleri de bilmezler. O işlerin başında, kalben Allah'ı anmak gelir. Bir de içi saran bazı özel hallerdir; mesela: Yüce Hakk'a karşı duyulan heybet, tazim, çekinme duygusu, emirlerine, yasaklarına boyun eğmek...

Sonra da şöyle devam etti:

- Rüya gördüm; halka konuşma yapıyordum.

O konuşma sırasına bana bir melek geldi, şöyle sordu;

- Yüce hakk'a yakınlık duygusu kazananlar, en çok ne ile kazanırlar?.

Şöyle dedim:

- Tam ölçülü gizli iş...

Yine dedi ki:

- Yüce Allah, kalblere iyiliğinden verir; amma, ettikleri zikirde temiz duyguları kadar...

Bir başka yerde şöyle anlattı:

- Tasavvuf, on güzel huy üzerine kurulmuştur.

Daha sonra onları tek tek saydı; sonunda şöyle dedi:

Kalble devamlı zikir etmek... yani: Allah'ı kalbden anmak..

Aynı konuda, Hatim'ül - Evliya-i Muhamme-diyyin Şeyh-i Ekber efendimiz Muhyiddin de şöyle demiştir.

- Allah'ın zikri ile meşgul ol; amma, zikirlerin hangi çeşidinden istersen... Özellikle en yükseği ile

Üstteki görüş, Fütuhat-ı Mekkiye'nin babında geçer. Arif Ceyli ise, bu görüşleri, Kitab-ı Esfar'a almıştır. Şeyh-i Ekber'in risale-i Envar'ını şerh ederken, o görüşe de yer vermiştir.

Şerh eden zat, ayı cümlelerin sonuna eklemiştir:

- Kıymet, rütbe, sonuç olarak zikirlerin en güzeli ism-i azam zikridir ki, o da şudur: Allah Allah... Bunun üzerine, daha başka bir şey eklemeyi...

Şerh eden zat, Muhyiddin-i Arabi'nin şöyle dediğini de anlatmıştır.

- Yapacağın zikir, her şeyi özünde toplayan bir zikir olsun ki, o da şudur: Allah Allah Allah... istersen:

- Hu hu...

Dahi diyebilirsin. amma, bu zikirden daha ileri gitme...

Dikkat et, dilinden hep bu zikir çıksın. kalbin dahi, bu zikri okuyan olsun. Kulağın dahi, hep bu zikri dinlesin. Ta ki, özünden bir konuşan ortaya çıksın.

Eğer, özünde zikri söyleyen bir dilin ortaya çıktığını duyarsan; o zaman o halini bırakma. Olduğun halde kalmaya çalış. Şunu unutma ki: O hal, sonradan olmuştur; eğer onda bir gedik açarsan, derli toplu gönül alemini bozarsan o hal durmaz, tezce elden gider.

Muhyiddin-i Arabi daha sonra şöyle dedi;
Allah ondan razı olsun:

- Zikir, İlahi bir sıfattır. bazan içte olur, bazan da dışta... Hem gizli Hak'ta olur; hem de açık halkta... Şayet, Yüce Hak içte zikredildiği halde, dışa taşan bir durum olursa... İlahi bir sıfat olarak, edilen zikre bir mükafat olur.

Yüce Allah, Kur'an'da 2. sırayı alan Bakara süresinin 152. ayetinde şöyle buyurdu:

- **"Beni anın ki, sizi anayım."**

Bu ayet-i kerime ile yüce Allah, zikrin varlığını, kendi zikir varlığı ile bir tuttu; ondan bir parça saydı. Zikir halini yaşamamanın kendisi de böyledir. bunun için de Yüce Hak, bir kudsi hadisi şerifte şöyle buyurdu: .

- **" Bir kimse beni kendi özünde anarsa, ben de onu özümde anarım. yine bir kimse beni bir topluluk içinde anarsa, bende onu, topluluğundan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım."**

Böylece zikrin sonucu zikir oldu; zikir hali de yine zikir oldu.

Burada zikrin anlamı şu değildir: Onu adı ile anmak...

Elbette onun adını anacaksın; ancak, onun için bir övgü, bir hamd söz konusu olduğu için...

Şayet isim olarak anılırsa... fayda kalkar. Zira başkasına delalet eder. Böyle olunca, ne senin için zikir olur; ne de onun için...

Burada şöyle bir şey diyebilirsin:

- Madem durum dediğin gibidir; öyle ise, neden ehlüllah, lafza-i celal olan Allah adını ismen zikretmeyi tercih etmişlerdir?

. Bu arada:

- Hu...

Diye de zikir etmişlerdir. Zira bu:

- Hu...

Kelimesi, sıfatları anlatan zikirlerle delalet eder. Kaldı ki, onlar, bu türlü zikirlerin, yani: İsim isim yapılan zikirlerin faydalarını da görmüşlerdir.

Bu soruya şöyle derim:

- Onlar, bu yaptıkları ile, benim doğru söylediğimi tasdik etmişlerdir. Ne var ki onlar:

- Allah Allah

derken, sırf isme delalet eden manayı anmamışlardır. Onların, bu ismi söylerken kasıtları, ayrıca:

- Hu...

﴿Zamirini söylemekten muradları şudur: O isimle, o zamirle isimlenen zat öyle bir ulu zattır ki; vücudu tam var görünen de, kainatın hiç bir şeyi de onu bağlayamaz. Bu durumu o büyükler çok iyi bilirler﴾

O ismi zikreden kimse anlatılan manayı özünde bulursa; zikrin faydasını görür; çünkü bu türlü zikir, herhangi bir isme veya zamire bağlı bir zikir değildir.

Şayet bir kimse, zikrettiği zaman, o zikrini:

- La İlahe İllallah...

Kelime-i tevhidine bağlarsa, o zaman alacağı sonuç, ancak onun için verilecek olan kısıtlı sonuçtur.

Bir kimse, zikrini:

- Sübhanellah (Allah noksan sıfatlardan münezzehtir.)...

- Diyerek bağlarsa, onun huzur bulması mümkün değildir; meğer ki, bu tesbihin hakikatının verdiği mana ile ola... bunun için sırf kelime ile kalmamalı, işin iç yüzüne geçmeli...

Allah-u Ekber, Elhamdulillah, vela havle vela kuvveti illa billah (Allah en büyüktür, Allah'a hamd olsun, güç kuvvet ancak Allah'ındır) zikirlerinin durumu da yukarıdaki hükme tabidir.

Hangi zikir olursa olsun, bir kayda tabi tutulduğu zaman; ancak kaydı kadar sevap getirir; faydalı olur. Ondan hiç bir zaman, genel bir verim elde edilemez. Zira, sözde kalan kimsenin zikir hali, bağlandığı duruma göredir, söz ise söz, mana ise mana...

Yüce Allah, bize şunu anlattı: Vereceği ihsan, ancak zikredenin haline göre olacaktır. bunu da şu kudsi hadis-i şerifte bildirdi.

- "Bir kimse beni kendi özünde anarsa, ben de onu özümde anarım..."

İşte bu anlatılanlar, evliya zümresinin:

- Allah...

Lafza-i Celal zikrinden, zamirinden tercihle çıkardıkları manadır; bu zikir, herhangi bir kayda tabi değildir. Onlar, bir ismi anarken, ondaki içli manaları da düşünürler. Onlar, birismi anarken, o

ismin hak ettiği manaları da düşünmeden edemezler.

İşbu anlatılan mana iledir ki: Hak zikri kulu için bütün değerleri özünde toplar; bu türlü zikir de kulun rabbi'ını andığı Allah isminin karşılığıdır.

kuldan gelen zikir, huzur aramak içindir; Yüce Hakk'ın zikri ise huzurludur. Zira ona göre biz, görülmekte, bilinmekteyiz. O ise, bizce sadece bilinmektedir, o kadar; onu müşahade edemiyoruz. Bunun içindir ki: bize düşen huzuru aramaktır, huzur ise onun hakkıdır.

Büyük alimler, Yüce Allah'ı zikir kuvveti ile hazır bulmaya bakarlar; avam ise hayal kuvveti ile onun huzurunu ararlar.

Yüce allah'ın alim kullarından bazıları da, her iki kuvvetle özlerinde hazır etmeye bakarlar. Bu iki kuvvetin biri akla, şeriata uygun zikir kuvvetidir, diğeri ise şeriata, keşfe bağılı hayal gücüdür. Böylesi zikir ise... zikirlerin en tamamıdır. zira, böyle bir zikir haline gelen kimse, bütünüyle zikir eder. İşbu kapıdan girilince Yüce Hakk'ın o kimseyi zikri gerçekleşir.

Sonra Yüce Allah, hiç bir şey için:

- "Çokça"

Buyurmadı, bu türlü bir emir de vermedi. Ancak zikir için bu emri verdi, öyle vasıflandırdı. bu manada gelen ayet-i kerimeleri alalım.

Yüce Allah, Kur'an'da 33. sırayı alan Ahzab suresinin 35. ayetinde şöyle buyurdu:

- "Allah'ı çokça zikreden kadınlar ve çokça zikreden erkekler"

Aynı surenin 41. ayetinde ise şöyle buyurdu:

- "Ey iman edenler, Allah'ı çokça zikir edin."

Sonra zikir ise... sadece, özel olarak Allah adı ile geldi; herhangi bir kaynağa bağlanmadı. Şöyle buyurdu:

- "Allah'ı zikredin."

Dikkat edilince görülecektir ki:

- Şöyle zikredin...

Diye bir emir yoktur.

Yüce Allah, Kur'an'da 39. sırayı alan Ankebut suresinin 45. ayetinde şöyle buyurdu:

- "Allah zikri en büyüktür."

- Burada dahi, yine:

- Şöyle böyle büyüktür...

Buyurulmadı. Ayrıca, Kur'an'da 6. sırayı alan En'am suresinin 118. ayetinde yüce Allah şöyle buyurdu:

- "Üzerine Allah adı zikredilmiş şeylerden yiyin."

Aynı şekilde burada dahi, Allah adını bir kayda bağlamadı.

Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa dahi, bir hadis-i şerifinde şöyle buyurdu:

- **"Yeryüzünde:**

- **Allah Allah...**

Diyen baki kaldıkça kıyamet kopmayacaktır."

Burada dahi, Allah lafza-i celali üzerine bir şey eklenmedi. Zira bu zikir, Allah'ın seçme kullarının zikridir; burada anlatılmak istenilen onlardır. Onlar da öyle zatlardır ki; Yüce Allah, din alemini onlarla korur. hangi evlerde olurlarsa o evleri de korur.

Öyle zikreden kimselerden kalmayınca; artık yüce Allah, dolayısı ile dünyayı koruyacağı kimse kalmamıştır; dünyada kayar, yıkılır gider.

Bu zamanda nice:

- Allah Allah...

Diyen kimseler vardır, ne vardır ki, onlar, bizim anlattığımız manada huzur arayıp bulan kimseler değildir. Bu nedenle, huzursuz isim anmaya itibar yoktur.

Yüce Allah, Kur'an'da 17. sırayı alan İsrâ suresinin 46. ayetindeyse şöyle buyurdu:

- "Kur'an'da tek başına Rabb'ini andığın zaman, nefretle arkalarını dönüp giderler."

Bunun nedeni ise, putlarının adlarının geçmemesidir. Putlarının adlarını duymayınca da kalpleri burkular, çeker giderler. Halbuki onları putlar haline getirenlerin kendileri olduklarını da bilirler.

Yüce Allah, Kur'an'da 13. sırayı alan Rad suresinin 32. ayetinde şöyle buyurdu:

- "Şöyle söyle onlara:

- Öyle ise, o putlara ad takın..."

Eğer onlar, o putlara ad takarlarsa... verdikleri isimlere göre belgeleri göstermek, üzerlerine borç olur.

Şunu da unutmamak gerekir ki:

- Allah...

Adını söylemek, ancak Allah'a yakışır.

Ceyli'nin anlattıkları bu kadar.. Allah ondan razı olsun.

GİZLİ ZİKRİN FAZİLETİ

Gizli zikrin daha fazla faziletli olduğuna dair deliller vardır, özellikle cehri, yani: Açıktan yapılan zikirlerle bakarak.

Burada, Allah zikrinin kalben, gizli yapılışında daha fazla fazilet olduğunu anlatmak için; bir büyüğün yazdıklarını anlatacağız, Allah sırrının, kudsîyetini artırsın. O, Behcet'üs Seniye kitabının zikirler bölümünde şöyle dedi:

- Bilsin ki:

Zikir iki şekilde olur... Şöyleki:

a) Kalble

b) Dille...

Nitekim, bu manayı, İmam,ı Nevevi, Zikirler Kitabında şöyle anlattı; Allah ona rahmet eylesin:

- Zikir, kalb'le de olur; dille de.... ama en faziletlesi, hem kalb'le hem dille, yani: İkisi ile birden yapılan zikirdir.

Nevevi'nin anlattıkları bu kadar.

her iki şekilde, yani: hem dille, hem kalble yapılan zikrin delilleri hem Kur'an'da, hem de hadis-i şeriflerde vardır.

Nakşibendi efendilerimizin, zikirler işinde tercih ettikleri: Kalb yolundan yapılan gizli zikirdir. Onların bu hususta Kur'an ve Hadis-i Şeriflerden aldıkları delilleri vardı; İmam olarak kabul edilen alimlerin bu manada anlattıkları da olmuştur.

Kur'an'dan anlatılacak şu iki ayet-i kerime kesindir:

" Rabbini kendi içinde tazarru ile (Titreyerek) ve korkarak zikret..." (A'raf S. Ayet 205)

Hadis-i şeriflere gelince, sahih kitaplarda şu manalar gelmiştir:

- "Yüce Allah şöyle buyurdu:

- Ben, kulumun zannına göreyim. Beni zikrettiği zaman, onunla beraberim. Beni kendi içinde zikrederse, ben de onu, onun topluluğundan hayırlı bir topluluk içinde zikrederim."

Üstteki kudsi hadis-i şerif olup Buhari ve müslim'in rivayetidir.

Hazret-i Aişe, şöyle dedi; Allah ondan ve babasından razı olsun:

, Resullullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa şöyle buyurdu; Allah ona salat ve selam eylesin:

- "Zikir, zikir üzerine yetmiş kata kadar sevap kazandırır.

Kıyamet günü olduğunda, Yüce Allah, yaratılmışları hesaba çekmek için toplar. Bu sırada, koruyucu melekler de, yazıp koruduk-larını getirirler. İşte o zaman Yüce Allah şöyle buyurur:

Hele bir araştırın; bu kulumun, yazdıkları-mızdan ayrı bir şeyi kalmasın.

Melekler şöyle derler:

- Hiç bir şeyi bırakmadık. Ne bildiysek, ez-berimizde ne kaldıysa onları sayıpyazdık.

Bunun üzerine yüce Allah, okuluna şöyle hitab eder:

- Katımda, senin bir iyiliğin var; sana onun-la mükafat vereceğim. Katımda olan o şey, gizli zikirdir."

Bu hadis-i şerifin başında geçen ilk:

- "Zikir..."

Kelimesi, gizli zikir olup onu koruyucu melek-ler duymamışlardır. Ondan sonra gelen

- "Zikir üzerine..."

Tabirinden ise, açık zikir anlaşılmaktadır ki:
Bu türlü zikri koruyucu melekler duymuşlardır.

Camiüssağır'deyse, Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'nın şöyle bir hadis-i şerifi rivayet edilmiştir; Allah ona salat ve selam eylesin:

- "Zikrin hayırlısı, gizli zikirdir. Rızkın hayırlısı da yeteri kadar olandır."

Hasılı: Gizli zikrin daha faziletli olduğunu anlatan hadis-i şerifler çoktur.

Kadı İyaz şöyle anlattı; Allah Ona rahmet eylesin:

- Yüce Allah'ı zikretmek, yani: Anmak, iki çeşittir, şöyle ki:

a) Kalble yapılan zikir...

b) dille yapılan zikir.

Ayrıca, kalble yapılan zikir dahi, iki çeşittir. O iki çeşidin en güzeli şudur0 Yüce Allah'ın büyüklüğünü, celalini, ceberutunu, zatını anlatan ayetlerini kalben duymak; yerdeki, gökteki ruhlar alemini düşünmektir.

- İbn- İmad Hanbeli...

Diye meşhur olan büyük alim, Abbüllaħ Salihi tarafından Hanbeli fıkhına dair yazılan Gayet-i Münteħa şerhi Buğyet-ü Ü'l'in Nüħa adlı eserde şöyle anlatıldı.

- Nafile namaz, bedenın en faziletli nafile ibadetir, kalbin değil...

Burada:

- Kalbin değil...

Demenin anlamı şudur:

- Kalb ameli daha faziletlidir.

Şeyh Takiyüddin de şöyle anlattı; Allah ona rahmet eylesin.

- Kalben yapılan zikir, kalbsiz Kur'an okumaktan daha faziletlidir.

Bu cümle, aynı zamanda, İmam-ı Cevzi'nin kelimından çıkarılan bir manadır. O şöyle anlattı.

- İşlerin en doğrusu, kalbi temizleyen işe bakmandır. Kalbi; zikirle, ilahi alışkanlık temizleme yoluna gitmelisin. Bu yola tutunup hiç bırakmamalısın.

Bu arada, şu dahi anlatılmıştır:

- Tefekkür, nafile namazdan, nafile oruçtan daha faziletlidir.

Allame İmam ahmed B. Hacer Heytemi Mekki'nin yazdığı Fetava-i Hadisiye kitabında:

- Melekler bir kerede mi yaratıldılar yoksa aralıklı zamanlarda mı?

Sorusuna verilen cevap bölümünde dahi, zikir üzerine yazılanlar vardır. Orada demiştir ki:

- En faziletli zikir, şu cümledir ki, lafza-i celal-den daha faziletlidir.

- La İlahe İllallah (Allah'tan başka ilah yoktur.)

Bu mana, orada kesin delilleri ile anlatılmıştır. Ne var ki, bu durum, zahir imamların dili iledir. Batın ehli, mana erleri yanındaysa, durum başkadır.

Mana erleri yanında, Hak yolcusu salikin hallerine göre durum değişir.

Bir kimse ilk işindeyse, yabancıları görmek sureti ile katı durumdaysa, o yabancı olan maddi şeylere olan bağlantısı kopmamışsa, iradesinden şehvete dair işlerinden geçmemişse, nefsi ile kalıp gitmişse... o zaman kelime-i tevhide ihtiyacı vardır. Her şeyi nefyedip;

- Yoktur...

Dedikten sonra, Yüce Allah'ı var bilip:

- Ancak Allah vardır...

Demesi gerekir. Şunu niçin ki: zikrin sultanı onu alt ede, Yüce Hakk'ın cezbelere ona gele; bu cezbelere o türlü zikre bağlıdır.

Bir kimseyi anlatılan cezbelere sarıp onu şehvet duygularından, iradesinden, hazlarından, bütün nefsanî isteklerinde ayırırsa... o kimse yabancıları görmekten uzak olur. O zaman onu, Yüce Hakk'ın yakınlık duygusu, onu görmek sarar.

Anlatılan duruma gelen bir kimse, teklik hakikatlarına dalar. sonsuz, teklik müşahedesine geçer.

Hak yolcusu salikin haline en uygunu, kendisine Yüce Hakk'ın zatına yabancı şeyleri hatırlatan işlerden uzak durup yine haline uyan lafza-i celal olan Allah zikrine dalmaktır. Zira bunda tam bir lezzet vardır, sonsuz sürur, sonsuz nimetin devamı vardır. son arzusunu, gayesini dahi bu dalışında bulur.

Hak yolcusu salik, lafza-i celal zikri olan Allah zikrini edip onun tadına varırsa.... tekrar başkalarını görüp nefsinin ezme yoluna girmek istese, aklına gelen Yüce Hakk'ın zatına yabancı

şeyler silmek istese ortada böyle bir şey bulamaz; mutmainne makamına çıkan nefsi, ona başka yol göstermez, emrine girmez. Zira o mütmainne nefis, kendisine Yüce Hak tarafından bağışlana hakikatleri, irfana dayalı zevkleri, ledünni bilgilri bulup görmüştür; tekrar geri dönmeye ne gerek var. Nefsinden, hazlarından, bütün nefsani isteklerinden ayırırsa... O kimse yabancıları görmekten uzak olur. O zaman onu, Yüce Hakk'ın yakınlık duygusu, onu görmek sarar.

sana bir kapı açtık. Bu kapıdan delilini al, daha ötedeki kapılı kapıları açıp gitmeye bak.

Tasavvuf ehli zatların gayelerini de anlamaya çalış. Onlar, hertürlü sakıncalı işlerden kurtulmuşlardır. Onların işlerinde ayıplanacak taraf da yoktur; en iyisi onlara teslim olmandır, teslim ol kurtul. Olmaya ki, o büyüklerin buldukları gerçeklerin birini tenkit etmeye yeltenesin; sonra pişman olursun. Eğer, onların sözlerinden anlamadığın bir kısım varsa, şöyle söyle.

- En iyisini Allah bilir.

Denilmiştirki:

- Zikir, hem kalble, hemde dille olur; sadece dille de olabilir.

Sadece dille zikir etmek, zahir ehlinin zikridir. Hem dille, hem de kalble zikir etmek, en faziletli-sidir; bunda şüphe yok.

Bu hususta, tarikat ehli zatların tutumu ise, daha önce anlatıldı; iyi dinleyip düşündüysen, anlamışsındır.

Lafza-i celal olan Allah zikrine dalanlara bazan öyle haller gelir ki: dilleri tutulur, son derecede hayret makamına geçer, dehşete kapılırlar. Bundan sonra hiç konuşmaya güçleri yetmez. Bazan da, daldıkları hal aleminin yüksekliğinden ötürü dağılır giderler. Daldıkları mükemmellik alemi, irfan denizi de oları anlatılan hale getirir.

Sözün özü odur ki; Hak yolcusu bir salık, üstte anlatılan yüksek duygulara erişmeden önce, üstadı kendisine ne emretmişse onu yerine getirmeye çalışa.... Ancak bu üstad; şariat, hakikat taraflarını bilen biri olmalıdır. zira o, en büyük doktordur; kendi maarif zevkine, rabbani hükmüne göre bedene, nefse, şifa olarak hangi ilaç uygunsa onu verir. Nefsin erimesine yarayan neyse onu seçer.

İbn-i Hacer Heytemi daha sonra şöyle anlattı:

- Zikr-i hafi (Gizli zikir)...

Derken, çoğu zaman ondan murad olan mana sadece kalb zikridir. Ancak, başkalarının duyama-

yacağı şekilde hem kalble, hem dille yapılan zikir, gizli zikirden daha hayırlıdır.

Bu hayırlı oluşun anlamı şudur. Ona gösteriş karışmaz.

Bir kimse, ettiği zikri duymazsa, dili de hareket etmemiş sayılır.

Ne olursa olsun; itibar kalbdeki duyguyadır.

Kendi imamlarımızdan bir cemaat şöyle demiştir:

- Sadece kalben yapılan zikre sevap yoktur; nefesini duymayacak kadar sadece dille yapılan zikrede öyle...

Burada:

- Sevap yoktur...

Cümlesini şu manaya yormak gerekir: Sadece, belli bir şeyi zikretmek, söz ötesine geçmemek... Şayet kalb bir zikrin manasını düşünüyor, onunla meşgul oluyor, ondaki müşahade makamına dala biliyorsa... delillere göre, onun sevabı vardır. hem de diğer zikirlerle göre yetmiş kat...

İbn-i Hacer heytemi'nin anlattıkları bu kadar...

Bazılarının dediğinden anlaşılan odur ki:

- Zikrin mutlak dille de olması gerekir... Yahut cümle-i ismiye veya cümle-i fiiliye ile olması yerindedir.

Demeleri, bir sevap almak içindir; dilinde bir sevab alması içindir. Yoksa, sadece kalble yapılacak zikir için bir engel yoktur.

Hace Bahaüddin ve onun güzide halefleri şöyle demişlerdir: Yolumuzun üç kısmından ikincisi; **kalble teveccüh yoludur ki, zakir kalbiyle Celal ismine devam edip, o mübarek ismin tesirinden doğan o eşsiz manayı mülahaza eder.** O manayı olduğu gibi muhafaza edip bütün idrak yetenekleri ve kuvvetiyle vücudtaki kalb merkezine teveccüh eder. Bu teveccühe devam edip o manayı güçlkle de olsa hıfzedip o güçlük ortadan kayboluncaya kadar gider. Eğer o mana, cezbenin tasarrufundan önce zakirin vücudunu tamamiyle tesiri altına alırsa, ona layık olan odur ki; o manayı bütün bu varlık alemini kuşatan basit ve kamil bir nur suretinde kendi basiretinin karşısında tutup onunla ve bütün idrak kuvvetiyle kendi kalbine teveccüh eder. O zamana değin ki, o suret aranan kalkıp gitsin ve maksud mana onda meydana gelsin. İşte bu **zakir, kalbiyle "Allah" dediği haldeyken O'nu şekilsiz olarak bütün alemin zerrelerini dahi kuşatıcı bilip bu fikirle o kadar zikreder ki, kendinden tamamıyla geçer.** Ordan öyle bir mer-tebeye gelir ki, bu hal onun kalbinde zati bir vasıf

olur ve bütün ruhu o nurla dolup pek büyük bir zevk bulur. **Gönlü bu zikr ile meşgulken onu böyle bir hayret alır ki, ruhlar aleminin sırları ona açılır.** İşte; bu halde o, zikri gönülde kalsın. elbette o gizli sırrı halka açıklamasin. şeriat ölçülerinden dışarı çıkmasin. **O hayret hali ondan gittikten sonra yine zikre devam etsin.** O hal yine gelince, onunla olup zikirle meşgul olmayı bıraksın. **Zira, zikir, mana kapısını vurmaktır. Hayret, mevla kapısının açılmasıdır.** Şu halde, kapı açılınca onu vurmaya hacet kalmaz ki! Bu halde kalbin sükutu daha uygundur. bu hayret, gittikçe artar; Öyleki zakir çoğu vaktinde bu hayret hali içinde olur. Bu halde öyle dalar ki, kendi vasıflarından fani olup zikrettiği Mevla'nın sıfatlarıyla kalır. Beşeriyet köleliğinden kurtulup kendi aleminde saltanata kavuşur. **"İyi ve yüksek ruhlu olanların kalbleri sır hazineleridir."** hikmeti ölçüsünce gönül hallerini gözler. Bu hayrete dalan zakir kuvvet sahibidir. bu faniliği bulan kamil de saadete erer. **Kalabalık ona i'tifak ve halvettir, çokluksa vahdet ve uzlet. Teneffüsü tesbih ve ibadettir. Konuştuğu hikmettir. Bütün işi, itaat ve hizmettir. Adeti, yumuşaklık, incelik ve sevecenliktir. Bakışı saf ve ibarettir. Fikri, hakikat bilgisidir. Ahlakı, bütün yaratıklara acıyıp şefkat göstermektir.** Zira o, vahdet şarabıyla mest olmuş ve muhabbet denizine

dalmıştır. Her halinde Mevla'nın huzurundadır. Bütün zıdlıklarla anlaşır. her nerede bulunsa gönül safadan bir an bile ayrılmaz, gönülden dışarıya hiç bir şeye meyl edip yaslanmaz. Kimseden korku ve ümidi kalmaz. Hatta içine masıva bulunmaz. Gözünü yumsa **fena fillah** "Allah'ta fani olmak" mertebesinde, eğer açarsa **beka billah** "Allahla'la baki olmak" mertebesindedir.

Bu hal ve makamlar, bu mertebe ve kemaller bir yılda, belki kırkgünde, belki on günde, belki bir gün, belki bir saat, hatta bir anda bil inayet ve istidada göre kazanılır. Gönül doğrulukla yaptığı teveccühe göre dostuna kavuşur.

"Allah'a giden yol, yaratıklarının nefesleri sayısındadır" müjdesi buna işarettir. Eğer zakir, hiç bir an mevla'yı düşünmekten geri durmazsa, kendine uyku bastırıldığı anda bile Hakk'ı zikretmekten ayrılmazsa, onun uykusu da, gündüzde olduğu gibi hep huzurda olur. Fakru fena devletini çok tez bulur. Zira, bu zat isminin hususiyetleri ve tesirleri pek çoktur. bundaki tesirler sıfatların isimleriyle meşgul bulunmakta yoktur. Bu isme devam eden; yani **"Allah, Allah, Allah"** deyip giden zakir, huzur dolu olarak O'ndan güç kazanır. bu alemde de ruhlar aleminde de tasarruf sahibi olur ve her muradını alır.

KELİME-İ TEVHİD ZİKİRİ

Hace Bahaüddin Hazretleri ve onun şerefli, güzide halefleri şöyle dediler: İ'tikadı sağlamlaştırdıktan, emirlere uyduktan, yasak ve çirkinlerden kaçındıktan sonra bu yolumuzun kazancı, Mevla ile sürkli huzurda olmaktır ki, her an O'nu bilip O'nunla olmak ve gaflen kurtulmadır. Ne zaman bu huzur, nefste bir meleke olur ve gönüle yerleşirse, onun ismi müşahade olur. Bu devlete ermenin yolu üçtür: İlki, kalble zikir yoludur ki; zakir, kalb huzuruyla "La İlahe İllallah" kelimesini tekrar eder. Allah'tan başka herşeyi yok ifade eden "La" nefyini söylerken bütün yaratıkları yokluk ve fanilik nazarı ile mütalaa eder, yalnızca Allah'ı var ifade eden kısmında da o tek Ma'bud'u da öncesizlik ve sonsuzluk nazarıyla müşahade eder. Bu kelime,i tev-hidi tekrar ederken dilini üst damağına yapıştırır ve hakiki kalbe bitişik olan vücudtaki kalb merkeziyle, mevla'ya teveccüh eder. Habs-i nefesle (nefesini tutarak) bütün soluklarını içine çekip var kuvvetiyle öyle zikre dalar ki, onun eseri bütün azasına sirayet edip büyük bir zevk duyar.

Mesela, bir kimsenin yanında oturuyor olsa, bu tekrarından haberdar olmaz. Bütün vakitlerini bu zikirle geçirip hiç bir meşguliyet onu bundan alıkoymaz. Hatta oturup kalkmak, dinlemek, konuşmak, yemek, uyumakla bile bu zikir son bulmaz. Eğer bazı meşguliyetlerden dolayı ona bir kesiklik gelirse, o zakire ondan tümüyle gaflete düşmeyip basiretle ona devam etmek gerekir. Eğer seher vaktinde bu kelime-i tevhidi çokca tekrar ederse, onun bereketi de o gecenin sonuna kadar devam eder ve uyku halinde bile kalbi o zikri sürdürür. İşte zakir bu minval üzere zikrine devam eder. Bazı vakitler, ona kendinden geçme ve şuurunu yitirme halleri gelir ki, bu hal cezbenin başlangıcıdır. O'na bu durumda, kendini bu hale bırakması lazımdır. Gücü yettikçe o hali muhafazaya çalışmalı. O keyfiyet ve o hal, azalmaya yüz tutarsa, hemen o zikri tekrara başlamalı. Böylece o hayret hali tekrar meydana gelir. Nihayet, zakir öyle bir meleke kazanır ki, her ne kadar o hal, bilfiil hali olmayıp onun bilgisinde olsa da, onu ne zaman istese cüz'i bir teveccühle o hali gerçekleştirebilir. Eğer zakirin mizacı habs,i nefese

(nefesi tutma) tahammül edebilirse, hataları yok etmekte ve kendinden geçmekle hayrete varmakta bu ona yeter. Bunda, vicdani olan o büyük zevk sürekliidir. Bunu isteyen zakir, yukarıda bahsettiğimiz zikre anlattığımız gibi evam ederek nefeslerini tutup içine öyle kuvvetlice çeker ki, vücudun bütün hücreleri ondan tesir alırlar. kelime-i Tevhidin bahsettiğimiz manasını kalbinde tutar ve başka fikirleri büsbütün silip kelime-i tevhidi sayarak üçte, beşte, yedide, tek sayılara böylece nefes alarak nihayet bir nefeste kelime adedi yirmibire yükselince, işte o zaman zikrin nuru onun kalbine doğar ve ondan Allah'tan başka bütün fikirler gider. Böylece gönül genişliğine kavuşarak büyük bir zevke erer. Eğer yirmibirde bu hal gelmediyse ve gönül o zevke ermediyse baştan tekrar sayarak teklerde bir kez nefesle yükselerek ve manasını kalbinde tutup nefeslerini içine çekerek yirmibire gelsin. Ta ki, kalb genişliğiyle zevki bularak onunla dolsun ve o halle fakru fena devletini bulsun, kalbi daima Mevla huzurunda hazır bulunsun. Nihayet öyle bir mertebeye yerleşsin ki, o bu derece hassaslığı gidermek istese de güç yetiremesin.

Yine gönölde fikri, hayali hep Hak olup kendini bulmayı murad etmesi de şudur ki, zakir, kendi sıfatlarından fani olup Mevla'nın sıfatlarıyla baki kala. nihayet zikretmekten de ayrılıp hep O'nunla meşgul olan ve O'nun dostluk huzuruyla ebedi bir devlet ve sonsuz bir saade kavuşa, Nasib et Ya Rabb!

(Hep ifade ve izah defteri aşk atesinde yandı; gönül ve can neşe doldu, hakikatler de apaçık ortaya çıktı. damla ve derya birleşti de, bulut çekildi ortadan; nurunu, hoş, bulunca mum duman çıktı aradan. bu tütsünün yayılan kokusu, canlara neşe saçtı, bütün cihan ışıık doldu da bu kokuyu yayan ud ve buhurdanlık gizli hala.... Papağana aynadan konuşmayı öğreten hocadır, ayna yoksa, neden kuşla konuşur? Elbiseyi çıkar at, canı al, hayrete var, aşka dal; bırak gönülsüz ve nesilsizde kal, kazancın bizzat ziyan olsun. Fakru fenayı bulan, aşkın kanından, soluğundan dolan; o güzele hayran olan hep diri olur, o sonsuzca. Aşk ki, keyfiyetsiz, kemmiyetsiz herkeste çok yüksek ve gizlidir;akla o hikmetlerden söylese Hakkı, tercüman olur.

HATME-İ HACEGAN

Nakşibendi tarikatında toplu olarak yapılan zikre hatme-i hacegan dendiğini daha önce söylemiştik. Hatme-i haceganın çok önemli bir özelliği bu zikir halkasına yabancı, yani bu tarikata mensup olmayanların alınmamasıdır.

KAPIYI KİLİTLEMELİK (İğlak-ı bab)

Bunun yapılış zamanı, zikre oturulacağı zamandır; kapı arkadan kilitlenecek, zikre oturulacak.

(Kapıyı kilitleyip zikre oturmak; gönüllü perişan olmaktan kurtarmakta, duyguları toplu bir yöne vermekte çok çok faydalıdır. Nakşibendiye Halidiye efendilerimize göre, bu işi yapmak bu yolun en önemli esaslarından biridir. Bu yoldaki senetleri, delilleri, ise... İmam-ı Şa'rani'den Nefahat'ta anlatılmıştır.)

Adı geçen eserde anlatıldığına göre; Teberani, İmam-ı Ahmed, Bizar ve daha başkaları hasen usulüyle şöyle anlattılar:

- Allah, kendisine salat ve selam eylesin; Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa, bir

gün ashabı ile toplanmıştı. Onlara şöyle sordu:

- "Aranızda garib var mı?.."

Burada;

- "Garib..."

Buyururken, Yahudiler'den, Nasara'dan ehl-i kitabı soruyordu.

Onlar da şöyle dediler:

- Yoktur, ya Resulallah...

Bundan sonra, kapının kapanmasını emretti ve şöyle buyurdu:

- "Ellerinizi kaldırın, şöyle okuyun: **La İlahe İllallah (Allah'tan başka ilah yoktur.)**"

Bundan sonrasını Şeddad b. Evs'ten dinleyelim; şöyle anlattı:

- Ellerimizi kaldırdık, bir saat kadar:

- La İlahe İllallah (Allah'tan başka ilah yoktur).

dedik. bundan sonra Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa şöyle dua etti; Allah ona salat ve selam eylesin:

- "Allahım, beni bu cümle için peygamber olarak gönderdin; onu söylemeyi bana emrettin. Onun söylenmesi üzerine bana cenneti vaad buyurdun. sen vaadinden dönmezsin."

Daha sonra şöyle buyurdu:

- "Dikkat edin, sizi sevindireyim; sevinin, Allah sizi bağışladı."

İmam-ı şa'rani şöyle anlattı:

- Resulullah efendimiz Hazret-i muhammed Mustafa, kapının kapanmasını neden emretti, biliyor musunuz? Allah ona salat ve selam eylesin. Ki bu kapama işini,ashabından bir cemaate zikir telkini yaparken emretti. bunun sebebi ancak şudur: tasavvuf yolu, gizlilik, yabancı varlıklardan uzaklaşış, temiz vakit, huzur üzerine kurulmuştur; kendilerinden olmayanların, kendi yollarına inananların orada bulunmaması gerekir.

- Aranızda garib var mı?

Buyurup sorması da bunun içindir; durumun önemini anlatmak, dikkati çekmek içindir.

Orada bir yabancı olursa, bilmeden onların halleri ile alay edebilir; bu alay edişi yüzünden, Allah'ın gazabına uğrar.

Reşhat'ta anlatıldığına göre, Şeyh Ubeydullah Ahrar efendimiz şöyle anlattı; Allah sırrının kudsiyetini artırsın:

- Yadlarla sohbet etmek, gönül perişanlığına sebep olur.

Manası gerçektir; şöyleki:

Beyazid'i Bestami, bir gün, içinde bir perişanlık duydu, bir türlü kenisini toplayamadı, arkadaşlarına şöyle dedi:

- Hele bir bakın, meclisimde yabancı biri var mı?

Araştırdılar, kimseyi bulamadılar. Fakat, Beyazid-i Bestami, ısrar etti:

Hele iyi araştırın... Eğer öyle biri olmasaydı, içimde böyle perişanlık olmazdı... dedi.

Bundan sonra daha iyi araştırdılar, bir yabancıнын asasını buldular. Tutup o asayı sokağa attılar, Beyazid-i Bestami'nin gönül huzuru da yerine geldi.

Birgün, Hacı Ubeydullah efendimizin huzuruna biri geldi. O gelen kimseye şöyle dedi:

- Senden yabancı kokusu alıyorum.

Sonra şöyle devam etti:

- Şimdi gerçeği buldum; bu koku senden geliyor. Galiba sen, yabancı birinin elbisesini giymişsin.

O kimse şöyle dedi:

- Evet, öyle...

Bundan sonra, o kimse hemen huzurdan çıktı, o elbisesini çıkarıp geri geldi; Hacı Ubeydullah ahrar efendimizin yanında oturdu. Allah, onun bereketinden bizi faydalandırsın.

Denilmiştir ki:

- Mevlana Halid efendimizin müşridi Gavs Abdüllah Dehlevi kapıların kapanmasını emretmezdi.

Böyle bir söz, makbul değildir. Çünkü o, Nakşibendiye zikirlerini; kendisine ve müridlerine

has olan zaviyede yapardı; cami mescidinde değil. O zaviyesinde Nakşibendiye zikrini yapmakla, huzuruna yabancıların girmesinden yana güven içinde olurdu.

Aynı durum, mevlana hali efendimizden de anlatılmıştır.

İmam-ı Rabbani'nin soyundan gelen büyükler ve diğerleri mekke-i Mükerreme haremî'nde ve diğer açık yerlerde, şahidlerin huzurunda zikir, teveccüh işlerini yapmamışlardır. Böyle bir şey, onların edeplerine aykırı bir durumdur; cahilin gözü üzerlerinden eksik olmaz.

Yüce Allah'a hamd olsun; biz de bu güzel bahçelerin kapılarını burada kapatıyoruz. Hem de, her yanı güzelleştirip yabancılardan yana koruma altına aldıktan sonra... Bu esere alınan büyüklerin, efendilerin teveccüh bereketleri ile eser, her yanı sağlam tamam oldu.

Yüce Yaratandan dileğimiz o ki: O zatların kabulünü, hoş karşılamalarını bize ihsan eyleye; hal olarak, söz olarak her türlü kötülük etmek isteyen bu eseri koruya...

HATMENİN YAPILIŞI

Hatme-i hâcegan yani hatme, yapılan bir zikrin sevabının peygamber (A.S.) efendimizin, ulu ashabının ve bu tarikatın sadatlarının, müntesiplerinin ruhlarına hediye edildiği zikir meclisidir. İkinci ve yatsı namazından sonra yapılır.

Hatme, zikir meclisinde bulunanların içerisinde "inşirah" (Elem neşrahleke) suresini bilenlerin sayısına göre "büyük hatme" ve "küçük hatme" olmak üzere ikiye ayrılır.

Zikir meclisinde bulunanlar içerisinde "inşirah" suresini bilenlerin sayısı imam hariç olmak üzere 10 kişinin altında ise o cemaat küçük hatme yapar. 10 kişinin üzerinde ise büyük hatme yapar.

Yukarıda belirttiğimiz gibi hatme meclisine yabancılar alınmazlar. Zikir faslı bitip hatme duası denilen dua kısmı başladığında ise tarikata mensup olanlar da içeri giremezler.

Hatme meclisinde hatme başlağı andan itibaren gözler kapatılır, kesinlikle, bitene kadar açılmaz.

Küçük Hatmenin Yapılışı :

Küçük hatme, hatme başlamadan evvel 100 adet sayı taşı cemaate eşit ağırlıklı olarak dağıtılır. Yine hatme başlamadan evvel kimin kaç fatiha okuyacağı belirtilir. İmamın estağfurullah demesiyle gözler kapatılır ve 25 estağfurullah çekilir. Hatmeyi idare eden kimsenin manen sadat,ı kiram olduğu düşünülür ve biraz istimdad rabıtası yapılır.

(Daha sonra imam "Fatiha-i Şerife" komutunu verir. Birinci fatihada kim kaç fatiha okuyacaksa onlar o kadar fatiha okurlar. Birinci fatihada 7 adet fatiha okunur. Bu fatihaların okunuş sırası imam dahil sağ taraftan 7 kişidir. Fatihalardan sonra imam salavat-ı şerife der. herkes elindeki taş adedince salavat (Allahümme salli ala seyyidina muhammedin ve ala Ali Mahammed" okur. 100 tane salavat okunmuş olur. Sonra imam "Ya baki entel Baki" der. Yine herkes elindeki taş adadince "Ya Baki Entel Baki" der. İmam bu komutu beş defa tekrar eder. her tekrar edişinde cemaat "Ya Baki Entel Baki" der. Böylece 500 defa "ya baki Entel Baki" demiş olur.)

Sonra imam "Fatiha-i Şerife" komutunu verir. bu sefer imamın solundaki 7 kişi birer fatiha okur. Bundan sonra imam salavat-ı şerife der. herkes elindeki taş adedince salavat okur. böylece 100 salavat daha getirilmiş olur.

Küçük hatmede 14 fatiha, 200 salavat, 500 defa da "Ya Baki Entel Baki" zikirleri yapılmış olur.

Bundan sonra imam elindeki taşları kutuya koyar ve kutuyu sağındaki kişinin önüne sürer, o da kutuya taşları koyar, böylece kutu herkesin önüne giderek taşlar toplanır.

Bu esnada imam Hatme duası adı verilen duayı okur. Bu dua içerisinde Hz. Peygamber (A.S.)'ın ismi geçtiği zaman (Sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerin ismi geçtiği zaman radyallahu anhüm, sadatların ismi toplu olarak geçtiği zaman Kadde-sallahu taala esrarahüm ecmain, tek tek geçtiği zaman ise Kaddesallahu sırrehul aliyye veya Kud-dise sırrehu denilir.

Hatme duası okunurken ismi geçen zat-ı kiramların manen hatmede hazır oldukları ve manevi hediyeler getirdikleri, bu hediyeleri hatmayi idare eden sadat-ı kirama verdikleri sadat-ı kiramın ise bu hediyeleri taleplerine göre sofilere dağıttığı düşünülür. Bu esnada sofilerin gaflet içerisinde olmayıp, manavi hastalıklarına göre ilaçları mürşidinden talep etmeleri gerekir. Bu ilaçlar, sıkıntı ve belalara sabır, muhabbetullah, tevazu v.s.dir.

Hatme duasının okunması bittikten sonra imam, hatme ikindiden sonra yapılmışsa Nebe suresi (Amme), yatsıdan sonra yapılmışsa Mulk suresini (Tebareke) okur. bu sureleri bilmiyorsa inşirah suresini veya bildiği bir sureyi okur. Ondan sonra imam estağfurullah der.

Hatme meclisindekiler de 25 Estağfurullah çekip bir müddet rabıta yaptıktan sonra gözlerini açarlar. Estağfurullah çekilirken gaflet içinde hatme yaptığını düşünerek istiğfar edilir.

Tarikatın büyükleri küçük hatmede 133 Kur'an hatim sevabının olduğu söylediler.

Büyük Hatmenin Yapılışı:

Hatme cemaatinde bulunanlar içerisinde "İnşirah" suresini bilenlerin sayısı 10 kişinin üzerindeyse büyük hatme yapılır. Büyük hatmede bir de imana yardımcılık yapan görevli vardır.

Büyük hatmede 100 küçük, 10 büyük işaret taşı kullanılır. İmamın yardımcısı hatme başlamadan önce 21 tane küçük taşı ayırıp imama verir. İmam "estağfirullah" dediği zaman cemaat gözlerini kapatır ve 25 tane estağfirullah çeker. Elem neşrahleke bilenler sağ ellerini açıp beklerler. İmam yardımcısı biraz rabita yaptıktan sonra, gözlerini açar. 79 tane kalan küçük işaret taşı imamın sağından itibaren elem neşrahleke bilenlere dağıtır. Sonra imamın önündeki 10 büyük taşın 6 tanesini alır ve imamın sağındaki 6 kişiye verir, dönerken de toplar, İmam "Fatiha-i şerife" deyince bu altı kişi ve imam birer Fatiha okur sonra imam salavatı şerife deyince elinde taş bulunanlar ve imam taş adedince salavat getirirler. 100 tane salavat okunur. Sonra imam "Elem neşrahleke-i şerife" deyince imam hariç elinde taş bulunan kişiler "Elem neşrahleke" okurlar. 79 adet "elem neşrahleke" okunur. Bu arada "elem neşrahleke" suresini bilmeyenler ellerini açarlar. İmam elindeki

taşların tamamını salavat okur. İmam elindeki taşların bir kısmını, yardımcısına verir. Yardımcı da aldığı bu taşları imamın solundan itibaren öncelikle "elem neşrahleke" bilmeyenlere olmak üzere dağıtır. sonra imam "İhlas, şerife" der. Elinde taş bulunan kaşiler taş adedince ihlas (kulhuvalahu ehad) suresi okur. İmam bu komutu 10 defa tekrar eder. böylece 1000 (bin) adet ihlas suresi okunmuş olur. Sonra imam, yardımcıya 7 büyük taşı verir. Yardımcı da bu taşları imamın solundaki 7 kişiye verir, dönerken de toplar. İmam, fatiha-ı şerife deyince bu 7 kişi birer fatiha okur. sonra imam salavat-ı şerife der elinde taş bulunanlar taş adadince salavat-ı şerife der, elinde taş bulunanlar taş adedince salavat okurlar. sonra imam elindeki taşları yardımcısına verir. Yardımcı imamın sağından itibaren herkesin elindeki taşları toplar. Kutuyu imamın önüne koyup yerine oturur. İmam da bu arada hatme duasını okumaya başlar. hatm duası ve sonrasında okunan sure kısmı küçük hatme ile aynıdır. İmamın "Estağfirullah" demesiyle hatme sona erer.

Büyükler büyük hatmeden 333 Kur'an hatim sevabı alındığını söylediler. Buna delil olarak da Hz. Peygamber (A.S.)'ın ihlas bir Kur'an hatmidir mealindeki hadis-i şerifini örnek verdiler.

HATME ADABI

1. Bir sofî bir günde iki hatmeye katılamaz ve iki hatme idare edilmez.

2. Diğer nakşi kollarındakiler hatmemize katılabilir. Biz de onların hatmesine katılabiliriz.

3. Diğer Nakşi kollarının hatmelerine katılan sofiler aynı gün kendi Tarikatımızın hatmesine katılamazlar. Çok büyük adabsızlıktır.

4. Abdest bozukluğu zaman hatme terk edilir.

5. Hatme idarecisinin abdesti bozulduğu takdirde hatmeye devam edemez. hatme yaptırmasını bilen bir başkası devam eder.

6. Abdesti bozulanlar hatme duası başlamadan abdest tazeleyip tekrar hatmeye katılabilirler.

7. Tarikat tazeleyen sofiler 8 şartı yapmasalar dahi hatmeye katılabilirler.

8. Hatme de taş ve tesbih temini mümkün ise sayıları dil ile paylaşdırmak adabsızıktır.

9. hatme duası okunurken Hz. peygamberin (S.A.V.) sahabi ve saadatın isimleri zikredilirken onlara ilgili salat ve (K.S.)'yı hafif bir dille söylemelidir.

10. hatme taş, tesbihle veya buna benzersert bir cisimle yapılır. Fakat herkesin elinde bağlı tesbihle yapılmaz.

11. Hatme duası okunmaya başlanmamış ise sofi hatmeye katılabilir. Başlamışsa katılmaz.

12. hatme başından sonuna kadar gözler kapalıdır. Açılması kesinlikle yasaktır. İkaz edildiği halde gözlerin açan olursa taş dağıtıcısı onu hatme yerinden çıkarır.

13. Hatmeye küçük çocuk, tarikat almayan, tarikat alıp 8 şartı yapmayan, 8 şart yapıp talimat almayanlar katılamazlar.

14. Hatme görevlisi hatmede kibleye sırt dönüp oturmalıdır.

15. Hatme acil bir ihtiyacı olan sofi hatmeden çıkabilir (hastalık v.s.).

16. Hatme başlamışsa hatme duasından önce hatmeye giren kişi uygun bir yere oturup gözlerini yumarak 25 Estağfirullah der. Hatme sonunda 25 Estağfirullah der, gözlerini açar. Bu durumda taş almadığından hatme hiçbir şey okunmaz.

17. Hatme için karahat vakti yoktur.

18. Hatme yaptıracak kabiliyette sofiye ihtiyaç varsa vekil seçebilir.

19. Hatme yaptıracak yer dışardan seyredilebiliyorsa açık yerlere perde çekilmelidir.

20. Açık arazide açık havada hatme yapılmaz. Kemse olmayıp etraftan görülmezse yapılabilir. Etrafın ötrü ile çevrilmesi mümkün ise etraf çevrilmelidir.

21. İkinci hatmesinde Amme suresi okunur. yatsıdan sonraki hatmede Tebareke suresi okunur. Şayet her ikisi de bilinmiyorsa bilinen bir sure okunur.

22. Cemaatle hatme olduğu gibi tek başına da küçük hatme yapılabilir.

23. Tek kişi hatme yaparken hatmede geçen bütün tesbihatı kendisi okumalıdır.

24. Tek kişi küçük hatmeyi tesbihe yapamaz. Tesbih bağı koparılıp tesbihin tane şeklinde olması gerekir. Çok çok zaruret varsa o vakit bağlı tesbihle yapılır.

25. Hatme idare eden hatme duasını ezbere bilmiyorsa göz açıp kitaptan okuyabilir.

26. Küçük hatmede ilk ve son Fatihaları okuyacak olanlar hatmeden önc tesbit edilir.

27. Küçük hatmede hatme idare eden elindeki taşları önündeki taş a bırakır. Ve sağındakine verir. O da taşları bırakır. yine sağındakine verir ve böylece taşlar sıra ile toplanır.

28. İki kişi hatme yaparken hatme idarecisi her iki Fatihada da fatihaları okur. hatme idare eden ilk Fatiha'dan dört fatiha okur. İkinci Fatiha'dan üç fatiha okur. Diğer birincide üç, ikincide dört fatiha okur.

29. Üç kişi hatme yaparken idarecisi birinci Fatiha'dan aldığı gibi ikinci Fatiha'yı da kendinin solunan başlamak üzere hatmede bulunanlara taksim edilip kendisi de alır.

30. Hatme 7 kişiden çok ise hatme idarecisi birinci Fatiha'dan alır. İkinci Fatiha'dan almaz.

31. Büyük hatme taş dağıtıcısı bulunması adab-tandır.

32. Büyük hatmede taş dağıtıcısı taş dağıtmaya sağdan itibaren başlar, ihlası şerife taşlarını ise sol taraftan dağıtmaya başlar.

33. Büyük hatmede hatme duası okunmaya başlanınca taş dağıtan taşlarısağdan itibaren toplar.

34. Büyük ve küçük hatmede 100 hatme taşı kullanılır.

35. Büyük hatme 10 adet işaret taşları kullanmak adabıdır. Kullanmamak adabsızlıktır.

36. İkinci ve yatsıdan sonra hatmee katılamayan kimse 24saat içinde imkana göre o günkü hatmesini yapabilir.

37. Sofi nikahı düşmeyen kadınlarla hatme yapılabilir (ana, kardeş, teyze vs.).

38. Cehri zikirli tarikatlara intsaplılar 8 şart yapmadan hatmeye giremezler.

39. İmanın dizlerine yanındakilerin dizleri değıdirmemeli.

40. Mümkünse imam halkadan birayak boyu geride oturmalı.

41. Taşları en az ikişer üçer adet dağıtılmalı.

42. Taş dağıtan 25 estağfirullah deyip gözlerini yumduktan sonra taş dağıtma anı geldiğinde estağfirullah deyip kalkar, vazife bittiğinde yeni bir sefer estağfirullah der edep oturuşuyla oturur. her vazife esnasında böyle yapar.

43. Cezbe hal v.b. birzahurat olduğuunda mümkün mertebe kendini muhafaza etmesi adab-tandır.

44. hatme taşı dağıtılırken ve toplanırken alma-ya ve vermeyemnasip şekilde hazır tutulur.

45. 8 şartı yapmayan hiç kimse hahteye giremez.

46. 8 şartı yapan büyük ve küçük hatme tali-matı alır.

47. Abdestsiz hatmeye oturulmaz.

48. Hatmede halka şeklinde adab üzere oturu-lur (mazereti olanlar istisna).

49. Hatmede dizler birbirine bitişik ve aynı hi-zada olmalıdır.

50. Hatmede arkaya, sağa, sola veya herhangi bir yere yaslanmak, dayanmak terki edebtir.

51. Hatmede imam estağfirullah çekilir ve ke-sinlikle hatme bitene kadar bir daha gözler açılmaz.

52. Hatmede imam haricinde kimse konuşamaz.

RABİTA

Gizli zikirden sonra, Nakşibendiye halidiye Tarikat-ı Aliyye'nin ikinci sırada esas olan bir işi de şudur. Rabita.... aşağıda onu anlatacağız.

Rabitanın anlamı şudur:

- Bir müridin gördüğü kamil şeyhinin suretini zihnine hazır etmesi...

Bunun sebebi de, o müridin tam olarak fenaya ve bekaya ulaşması içindir. Oralara ulaşmak için şeyhinin ruhaniyetinden, nurlarından yardım isteyecektir.

İlahi cezbenin elde edilmesi, hak yolcusu salikin kemal mertebelerine yükselmesi için; rabitanın tesiri, zikirden daha fazladır.

Bu işin aslına şer'an bir delil olarak bize; alimlerin velisi, velilerin alimi Mevlana Halid efendimizin özel bir risalede rabıtayı yazıp İstanbul'a Dar'ül-Hilafet-i Aliyye'ye göndermesi yeter. Bir başlıktan sonra, onda şöyle yazdı:

- Bize ulaşan haberlere göre; Yüce Hakk'ın sırlardan gafil gezen bazıları, rabıtayı tarikatta bid'at sayıyorlar. yine onlar sanıyorlar ki: Böyle bir şeyin aslı, hakikatı yoktur.

Durum, hiç de onların sandıkları, saydıkları gibi değildir. Nakşibendiye-i Aliyye tarikatımızda asıl olan işlerde onun büyük bir aslı vardır. Hatta o, en büyük vüsul sebeplerinden biridir. Tam manası ile, Kitab-ı Aziz'e (Kur'an'a), Sünnet-i Resul'e tutunduktan sonra rabita gelir.

﴿Büyüklerimizden bazıları, sülukü, Hak yoluna girmeyi, rabitadan ibaret saymıştır. Onlar arasında rabitadan başka emirler veren dahi vardır. Hem de onun, fenafişseyh makamına ulaştıran yolların en yakını olduğu kesin iken... Fenafişseyh ise, fenafilah makamının öncüsüdür.﴾

Büyüklerimizden bazıları da, Kur'an'da 9. sırayı alan Tevbe suresinin 119. ayeti ile gelen şu emri, rabitaya işaret saymışlardır:

- "Ey iman edenler, Allah'tan çekinin; özü sözü doğru kimselerle olun."

Büyük efendilerden:

- Hace Ahrar.

Nami ile meşhur olan Şeyh Ubeydüllah Ahrar özetle demiştir ki:

- "Özü sözü doğrularla olmak..."

İşi, hem surette, hem de manada onlarla olmaktır.

Daha sonra:

- "Olun..."

Emrindeki oluşu da şöyle tefsir etti:

- Bu, rabıtaadır.

Bu türlü tefsir ise, bilenlere gizli bir şey değildir.

Reşahat'ta dahi, bu rabıta işi ayrıntıları ile yazılmıştır.

Her halde onlar, rabıtanın manasını istilah olarak hiç düşünmemişlerdir; eğer düşünselerdi. rabıtaı inkar yoluna kesinlikle sapmazlardı. Zira rabıta, tarikatta şu demeğe gelir:

- Müridin, fenafillah makamına ulaşan şeyhinin ruhaniyetinden yardım istemesidir.

Müridin, şeyhinin suretine rabıta edip onun gibi olmaya çalışması; huzurunda nasıl feyz alıyorsa... huzurunda olmadı zaman dahi aynı şekilde feyz alması içindir. Onun rabıta yolu ile şeyhinin suretine girmesi de kendisi için huzuru ve nuru tamamlar. bu rabıta sebebi ile de, düzeni bozuk işlerden ayrılır; kötü işlerden çıkar.

Rabıta işi, öyle bir şeydir ki: Onu ancak alında, Yüce Allah'ın hüsrân yazdığı kimseler

inkar edebilirler. Böyle bir hale girmekten, manadan yana yoksun kalmaktan Allah'a sığınırız.

Eğer rabıtayı inkar edenkimse, evliyaya inanan kimselerden ise onları dinlemelidir. Zira onlar açıkça rabitanın faydalarını saymışlardır; büyük faydalarını anlatmışlardır. Hatta rabitanın faydası üzerine görüş birliği etmişlerdir. bu durum onların güzel sözlerini inceleyenlere gizli değildir; onların huzur dolu nefeslerini koklayanlar bu güzel kokuyu alırlar.

Eğer rabıtayı inkar eden kims, onlara inanmıyorsa, mutlaka şeriat imamlarına inanmaktadır. Onlar, dinde asıl sayılanların, ayrıntıların da inamlarıdır. Onlar, dinde asıl sayılanların, ayrıntılarında imamlarıdır. Dört mezheb imamlarından her biri, rabıta işine açık açık işaret etmişlerdir. Onların görüşlerinin geçtiği yerleri kaynak göstererek işaret edeceğim, kalbinde hastalığı olmayanlar oraya başvursunlar.

Sırf nefis atına binip gitmekle evliya inkar edilemez; nefsani bir gaye ile de onları inkar etmek mümkün değildir.

Şimdi, Yüce Allah'tan başarı dileyerek, söze başlayacağım, ondan doğru yola iletmesini dileyip şer'i alimlerin sözlerine geçeceğim.

Müfessirlerin çoğunluğu, Kur'an'da 12. sırayı alan Yusuf suresinin 24. ayetine buyururulan:

- "Eğer o, Rabbi'nın burhanını görme-
seydi."

Şu şekilde yorumlamışlardır. Tasarruf, ruhani-
lerin yardımları...

Anlatılan görüşe sahip olanların biri de, Keşşaf
tefsirinin sahibidir. Normal yoldan ayrılmasına in-
kara bürünmesine, kaçamak yapmasına rağmen
şöyle demiştir:

- Yusuf aleyhisselam da kadına yaklaşmak is-
terken, şöyle bir ses duydu:

- Sakın ha, olmaya ki, o kadına yaklaşasın!

Bu söze önem vermedi, ikinci kere aynı sesi
yine duydu. Yine bu sözün gereğini yapmadı;
üçüncü kere aynı sesi duyunca o kadından uzak-
laştı.

Hatta derler ki:

- O anda Yakup peygamber göründü, oğlu
Yusuf'a parmağı ile işaret etti:

- O kadından sakın...

dedi.

Bu hususta daha başka şeyleri de anlatmıştır.

Hanefi imamlarından Şeyh Ekmelüddin, Şerh-ü Meşarık kitabında:

- **"Beni gören Hakk'ı görmüş olur."**

Manasına gelen hadis-i şerifi yorumlarken şöyle demiştir.

- Bir şahısla, uykuda, ayık olarak buluşmanın, ondan faydalanmanın beş esası vardı; şöyle ki:

- a) Zatta ortaklık...
- b) Sıfatlarda ortaklık...
- c) İşlerde ortaklık...
- d) Halde ortaklık...
- e) Mertebelerde ortaklık...

Tam manası ile buluşmak için, anlatılan beş şeyde ortak yan bulunması gerekir. Akla yatkın olan münasebetler, iki şey arasında, daha fazla şeyler arasında ancak sayılan beş şekilde olur; başka türlü olmaz.

İhtilafli meselelerin kuvvetine, zayıflığına göre buluşma artar veya eksilir. Bu ortaklık, karşı cinsten birine karşı kuvvetlenirse, sevgi artarsa... iki şahıs birbirinden ayırd edilemeyecek duruma gelir. bazan da iş aksine olabilir.

- Bir kimse, üstte sayılan beşesası elde eder de, kendisi ile geçmişte yaşayan kamil zatların ruhları arasında bağlantı kurulursa, istediği zaman onlarla buluşabilir.

Yine şariat alimlerinden biri olan Ahmet b. Muhammed Şerif Hamevi, Nefahat-ı Kurub Vel-İttisal kitabında; öldükten sonra evliyanın kerame-tinin, tasarrufunu anlatan Şerh-i Eşbah bölümünde şöyle dedi:

- Veliler, değişik suretlerde görünürler. Çünkü, onların ruhaniyet durumları, suret durumlarına ağır gelmiştir.

Bu manada, bazı hadis-i şerifler getirmiş, yorumu yapmıştır. Demıştır ki:

- Resullullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa şöyle buyurmuştur; Allah ona salat ve selam eylesin:

- "Cennet ehli kimselerin bazıları, cennet-kapılarının hepsinden çağırılacaklardır."

Bu sırada Hazreti-i Ebu Bekir sordu; Allah ondan razı olsun;

- Ya Resullullah, çağırılan o kapıların hensinden içeri girecek kimse var mıdır?

Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa şöyle buyurdu; Allah ona salat ve selam eylesin:

- "Evet olacak; umarım onların biri de sen olacaksın...."

Dediler ki:

- Bütün olarak ruh, dünya evinde yetmiş bin surette görülür; berzah alemine değişik suretlerde görülmesidaha da uygun iştir. Zira berzahtaki ruh, daha güçlüdür, intikal kabiliyeti daha çoktur; çünkü, bedenden ayrılmıştır.

Şafii imamlarından İmam-ı Gazali'ye bakalım. namaz rükünlerinin her birinde kalbde hazır edilmesi gerekenlerin en faziletlisini anlatırken şöyle demiştir:

- Kalbinde, Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'yı, onun güzel şahsını hazır et; Allah ona salat ve selam eylesin. Ona şöyle selam ver:

- Ey peygamber, sana selam olsun.

Şunu da tam, doğru olarak ümid et. Senin selamın ona ulaşacaktır. Ondan dahi, senin selamından daha yeterli selam sana gelecektir.

İmam-ı Gazali'nin anlattıkları da bu kadar...

Rabıta işini,tasdik yolu beyanlarda bulunanların biri de, Allame Şehab İbn-i Hace Mekki'dir. Bu zat:

- Şeyh Şehab Huffaci...

Olarakda bilinir. Teşehhüd kelimelerinin manalarını anlatırken, Şerh-i İbab'da şöyle dedi:

- Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'ya hitab olundu... Bunda öyle bir işaret vardır ki: Resulullah'ın ümmetinden namaz kılan herkese Yüce Hakk'ın açıkça görüleceği anlatılır gibi....

O kadar ki, onlarla hazır olur; en güzel amellerinde onların şahidi olur.

Onun bu şekilde hazır olduğunu anlamak, namaz kılanların huzurunun huşuunun daha da artmasıdır.

Bu zat, daha sonra, İmam-ı Gazali'nin üstteki görüşünü anlattı.

Şeyhler Şeyhi İmam Arif Sühreverdi Şafii ise, Avarif kitabının Salat-ı Ehl-i Kurb babında anlattığına göre, kendisinin Resulullah efendimizin huzurunda durur gibi ibadet ettiğini anlatır. Bu arada, Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'ya selam verirdi; kalb gözlerinde onu canlandırır.

Allame Şehab İbn-i Hacer dahi, Şemail Şerhi'nin sonlarında, Hafız Celal Süyuti'ni görüşüne uygun olarak Tenvir'ül-Halek Fi Rüyet'in-Nebiyy-i Vel-Melek kitabında şöyle anlattı.

- İbn-i Abbas, rüyasında Resulullah efenimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'yı gördü; Allah ondan ve babasından razı olsun, Resulullah efendimize de salat ve selam eylesin. Daha sonra, müminlerin anası zevcelerindenbirinin evine gitti. Resulullah efendimizin aynasını çıkardılar. Ayna Resulullah efendimizin Hazret-i Muhammed Mustafa'nın suretini gördü; kendi suretini görmedi.

Anlatılan durum, tasavvuf ehli zatların dillerinden rabita işinde tam bir fena (yok olmak) halidir. şöyle bir şey söylenemez:

- Resulullah efendimizin sureti için söz yok... Allah ona salat ve selam eylesin.

Çünkü, biz şöyle diyoruz.

- Bu şekilde görülmek, sadece peygamberlerin özelliği sayılmaz. Her kim, öyle bir suret alırsa... onunla peygamberler arasında, evliya arasında ortak yanı vardır. Bilenlere göre, anlatılan manada şek şüphe yoktur.

Ëvet... Her kim namazında, Resulullah efendi-miz Hazret-i Muhammed Mustafa'dan başkasına hitab ederse... onun namazı boş olur. Allah ona salat ve selam eylesin. Namazda onun suretini hazır bilmek, o suretin sahibine selam vermek, o varlık ruhunun özellikleri arasındadır; makam-ı mahmud sahibi için özel bir şereftir. Allah ona, onun aline, ashabına salat ve selam eylesin, Kerim Vedud ismi ile...

Her ne ise... bizim muradımız, burada onu anlatmak değildir.

Rabitanın meşru olduğunu anlatan şariat alimlerinden biride Hafız Celal Süyuti'dir. Bu manada güzel bir risale yazmış, adına da:

- Kitab-i Münceli Fi Tatavur'ül-Veli...

Demiştir... Bu kitapta, Sübki, Şafii'nin Tabakat'ül-Kübra'sından alıp şöyle demiştir:

- Kerametler çeşit çeşittir.

Onları saya saya gelmiş, sonunda şöyle demiştir.

- Yirmi ikincisi de, değişik suretlere girmektir. Bu çeşit keramet işine tasavvuf ehli zatlar şöyle derler:

- Misal alemi..

Ruhların cesede bürünmeleri, değişik suretlerde ortaya çıkmaları, hep bu misal aleminde olur.

Anlatılan manaya, Kur'an'da 19. sırayı alan Meryem suresinin 17. ayetindeki mana uyar.

- "Ona, güzel erdemli bir insan olarak göründü."

Sonra:

- Kadıyb'ül-Ban'ın hikayesi de buna uyar...

Dedi anlattı; daha başkalarını da anlattı.

O büyük şariat alimlerinden biri de İmam Arif Şa'rani'dir. O da, zikir edeplerini sayarken, Nefahat-ı Kudsiye kitabında şöyle dedi.

- Yedincisi; bir kimsenin, şeyhini gözlerinin önünde canladırmasıdır. Zira bu tasavvuf ehli zatlar yanında en kuvvetli edeptir.

İmam Arif Şa'rani'nin anlattığı burada bu kadar...

Derim ki:

- Nakşibendiye topluluğu olarak bize gör rabıta ancak budur. Nitekim, onların muteber, itimad edilen bütün kitaplarında yazılanlarla da anlatır.

Allame Sufeyri Halebi Şafii de Buhari Şerhi'nde şöyle dedi.

- Şeytan, nasıl Resulullah efenimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'nın suretine giremezse, kamil velilerin suretine de giremez. Allah Resulullah efendimize salat ve selam eylesin; kamil velilerden de razı olsun.

Bu arada, bazı şartlar da anlattı.

Hanefi Mezhebi büyüklerinden sayılan Allame şerif Cürcani de Mevakıf şerhi sonunda İslami fırkaları anlatmadan az önce şöyle dedi:

- Evliyanın müridlerine görünmesi, müridlerinin de onlardan feyz almaları yerindedir. Hatta ölümlerinden sonra da.

Şerh-i Metali üzerine yazdığı şerhin baş kısımlarında dahi aynı görüşünü anlattı.

Rabita için işaret veren şeriat imamlarından biri de şu zattır:

İmam Arif'i Billahi teala Şeyh Taceddin Hanefi Nakşibendi Osmani... Allah, sırrının kudsiyetini artırsın.

Bu zat, Taciyye olarak tanınan risalesinde, Yüce Allah'a ulaşma yollarını anlatırken şöyle dedi:

- Üçüncü yol ise, müşahade makamına ulaşan ve zata bağlı sıfatlarla tahakkuk eden şeyhe rabitadır.

Böyle bir zatı görmek, bir hadis-i şerifte anlatılan manadır:

- "Onlar, görüldükleri zaman, Yüce Allah'ı andırırlar."

Zikrin faydası da o yolla gelir. O büyüklerle sohbetin faydası da şu hadis-i şerifte geçer:

- "Onlar, Yüce Allah'ı huzurunda olan kimselerdir."

Bunun sonu ise, zikri edilen zatın sohbetine ulaşmaktır.

Daha sonra şöyle dedi:

- Sana düşer ki şeyhin suretini hayalinde tutasın. Kalbinide ona çeviresin. Böyle etmelisin ki: kendinden geçme haline, yok olma haline ulaşasın.

Şayet biraz daha yükselme halini anlarsan, o zaman sana düşer ki: Şeyhin suretini sağ omuzunda göresin, oradan da kalbine geçiresin, onu kalbine yerleştiresin. Böyle edersen, gıybet ve fena halinin sana gelme ümidi vardır.

Taciyede anlatılanlarda bu kadar.

Kudvet'ül-Muhakkikin Zübdet'ül-Müteahhirin Şeyh Arif Abdülgani Nabülüsi Hanefi de şöyle dedi: Allah, sırrının kudsiyetini artırsın:

- Hanbeli İmamlarından Gavs-ü Azam İmam-ı Efhām efendim Şeyh Abdülkadir Geylani şöyle dedi; Allah onan razı olsun:

- Hak yolcusu salık, tasavuf yoluna girince, ona düşer ki: kalben evliyaya rabita ede, bu rabita sebebi ile içten onlardan faydalanmaya baka... Rabita eden kimsenin dışta, pek keremli kimse olmasında veya olmamasında bir sakınca yoktur.

Ancak, o büyüklerle bir rabitası olmayan yabancılar hali ile onlardan faydalanamazlar.

Abdülkadir Geylani'nin anlattıkları da bu kaddedir; Allah ondan razı olsun.

Üstteki görüşler, İmam sühreverdi'nin Avârîf'inden alınmıştır ki: Müridin şeyhi ile edepleri, bölümünde geçer.

· Rabıtaya işaret eden büyüklerin biri de şu zattır. Allame Şemseddin İbn-i Kayyim... bu zat, Ruh kitab'ında şöyle demektedir.

- Ruhun, bedenle görülen işi vardır. Ruh, Refik-i Ala'dadır, amma, bir yandan da ölünün bedenine yapışıktır. Şöyleki: O ruhun sahibine selam verilecek olsa, kendisi asıl yerinde iken, selam verilen yerden karşılık verir.

Hatız Suyuti'nin Kitab-ı Münceli'sinden alınarak, İbn-i Kayyim tarafından anlatılanlar burada bu kadar.

Rabıta üzerine gelen işaretli emirler sayılmayacak kadar çoktur.

Bu görüşte de açık delil odur ki: Evliya, öldükten sonra da tasarruf eder.

Derim ki:

- Tahkik ehli zatlardan pek çokları, bu hususta nice risaleler yazmışlardır. Onları inkardan kurtulanlar, kendilerini korumalıdır, zira bu manada inkar yolları korkuludur.

Maliki İmamlarından büyük imam, meşhur Muhtasar sahibi Şeyh Halil, delilleri şöyle anlattı; Allah ona rahmet eylesin:

- Bir velinin velayeti gerçekleşirse, onun ruhani suretlere girmesi emümkün olur. Ona bir kudret, bir güç verilir, bu kudretle, bu güçle değişik suretlere girebilir. Böyle bir şey de olmaz şey değildir.

Zira, o sayılı suretler, dıştaki cismin değildir; ruhaniyet durumundadır. Yüce Hakk'a büyük irfanı olan zatlara göre bu durum bilinen birşeydir.

Üstteki durumu, İmam-ı Süyuti dahi, adı geçen kitabında anlatmıştır. Aynı kitabında, iki maliki İmamı olan Şeyh Abbas Mürsi'nin, onun talebesi İbn-i Ataullah'ın durumları anlatılmıştır.

Şimdi durumu düşünelim; namılı alimlerden, keremli velilerden açıkça bu gibi hükümler gelmişken, avam sayılan kimseler rabıta işini nasıl inkar edebilirler!... O büyükler bütün meseleleri çözme yolundadırlar; işi, kesine yakın delillerle bağlarlar.

Öyle büyük zatlar vardır ki; arada vasıta olmadan, hiç uyumayan Hayy isminin sahibi Yüce Hak'tan ledün ilmi almışlardır. Onları anlatmıyorum; sözü bu kadarla kapatıyorum; yormaktan, bıktırmaktan korkuyorum. Böyle olmasaydı, Yüce Hakk'ın yardımı ile ciltler dolusu yazardım.

Din kardeşlerine de şefkat duyguları olmasaydı; evliya üzerine onların davranışları üzerine inkara sapmalarından endişem olmasaydı, bu gibi sırları da hiç açmazdım, yazmazdım.

Beni bu işe iki şey itti; şöyleki:

a) Bu Tarikat-ı Aliyye gelecek iftira yollu kötülerini defetmek. Bu yol, bu tarikatı Aliye

vuslat halkasıdır; selamet bağıdır. Burası, Yüce Allah'ın rızasına, Resul'üne tabi olma basamağıdır. Bu yolun aslı ise, ehli sünnet inancına sımsıkı bağlamaktır. O ehli sünnet ki kurtuluşu bulan zümredir.

Yine bu yol, ruhsat yolların bırakmak, esaslı, güç sayılan işlere girmektir.

Bu arada, devamlı Yüce Hakk'ı gözetmeyi, Yüce Mevla'ya yönelmeyi, dünya süslerinden, hatta, Yüce Hakk'ın zatından başka her şeyden uzak durmak dahi bu yolun gerekleri arasındadır.

Huzurun esası, şu hadis-i şerifte anlatılmıştır:

- "Allah'ı görür gibi ibadet edeceksin, sen onu görmeden de o seni görür."

Bu türlü huzur dahi, bu yolda esastır.

Ayrıca, kalabalık içinde, gönülü Allah'a bağlamak olan celvette halvet dahi bu yolun gereğidir. Ancak, bunun şartı da genel olarak müminler gibi giyinmek, dini ilimlerden faydalanmak, faydalı olmak halleri ile süslenmektir.

Gizli zikir dahi bu yolda esastır.

Alınıp verilen nefesleri de korumalıdır; Kerim Allah'ın zikri olmadan ne bir nefes alınmalı, nede bir nefes verilmelidir.

Bu arada, bu yolda en büyük devlet olarak; en güzel huyların sahibi Resulullah efendimiz Hazret-i Muhammed Mustafa'nın huyunu içi dışı sindirmek kabul edilmelidir, Allah ona salat ve selam eylesin.

Sözün özü olarak diyelim ki:

- Bu yol, aynen ashab-ı kiramın yoludur; Allah onlardan razı olsun. Onların yolundan ne fazlası vardır; nede eksigi,

Yine bu yol, Kur'an'ın ve hadis-i şeriflerin esaslarına bağlanıp tam manası ile amel etmektir.

Anlatılan manadan ötürüdür ki; yaratılmışların manevi yardımcısı Şeyh Beha-ül-Hakkı Veddin Muhammed Buhari Şahı Nakşibend şöyle demiştir.

- Bizim yolumuzdan çıkanın sadece şu durumu vardır: Dininde tehlikededir.

b) Bu rabita risalesini bana yazdıran ikinci sebebe gelince, onu da şöyle açıklayayım:

- Gafillerin yalanlarına kanmaktan, onların uydurmaları peşine düşmekten korunmak...

Ta ki, onların peşine düşülüp bu yol inkar edilmeye... Onların kederleri, uğursuzlukları buraya bu kapıya gelmeye.... Allah korusun... Özünde

sözünde doğru olan sadık dervişler, bu kapıyı beklemektedirler. Onu hasudların fitnesinden, düşmanların hilesinden korumaktadırlar.

Bu Fakir de size şunu tavsiye eder: Anlatılan edep yollarını gözetmeniz. Şunu da size haber verir ki: O, Kur'an'da, hadis-i şeriflere ters düşen şeylerden Yüce Allah'a sığınmaktadır. Keza, Hidayet Peygamberi'ne, ashaba uymayanlardan da... Bu arada, size emreder ki: Sabah akşam dua edersiniz; Devlet-i Aliyye-i Osmaniye'ye dua edersiniz. Zira İslam çarkı onun üzerinde döner. Mel'un nasa-ra'dan din düşmanlarına karşı dine yardım ondan gelmektedir. Keza mürted acemlere karşı yardımda onlar yapacaklar.

Selam size keza Allah'ın rahmeti, bereketleri de... önden sona kadar...

Rabita için, Mevlana Halid efendimizin yazdıklarında bu kadardır.

Anlattıklarımıza baktığın zaman, amma anlayış gözü ile.. sana şu hususlar açılır: Bu zamanın halkından bazı ilim mensuplarının ve onlara tabi olanların rabitanın caiz olduğu babında duraklamaları, üzerinde durulacak şey değildir.

Hâce Bahaüddin ve onun güzide halefleri şöyle demişlerdir: Bu tarikatın önemli bir rüknü de rabitadır. Mürid, kamil, şeref ve yücelik sahibi bir mürşide kalbini bağlar ki, o mürşid müşahede makamına varmış; Esma ve sıfatların tecellilerine muttali olmuştur. O en kıymetli madenden daha kıymetli olan o kamil Zat'ın pak yüzü **"Onlar, o kimseler ki onları gördüklerine Allah'ı anarlar."** ifadesinin işaret ettiği gibi, Allah'ı zikre götürür. Onun pek latif sohbeti de, **"Onlar, Allah'la birlikte olanlardır"** ifadesi gereğince, Mevla ile sohbet zevki verir. Ne zaman, böylesi bir azizin devletli yüzü ve hikmetli sözü müyesser olursa, o mürid bu sırları ve o azizin eserlerine kalbine gizli bir nakış halinde işlesin ve gücü yettiğinde onu koruyup kollasın. Eğer o manaya bir an kesiklik gelirse, tekrar onun sohbetine gitsin. ta ki, nun sahabeti berekitiyle o mana tekrar parılsın. İşte böylesi azizin huzuruna giderek defalarca ona müracaat, o müride bu mana melekesini kazandırır. Nihayet, öyle bir mertebe yerleşir ki, o aziz ondan kaybalsa bile, onunsuretinin hayalinde tutabilir, bütün iç ve dış kuvvetiyle kalb merkezine teveccüh eder. Kalbine gelen her olumsuz düşünceyi silip, yalnızca onun hayalin yer verir. nihayet, ona bir gayret keyfiyeti ve hayret hali gelir. Bu muameleyi tekrar etmekle o hal ve keyfiyeti e

meleke olarak kazanır, böylece fakirlik ve fanilik devletini bulur. Bundan yakın yol bulunmaz. Eğer o Mevla tutkulusu olan mürid, kabiliyetli olursa, o mürşid onu, tasarrufuyla müşahede makamına yükseltebilir. Böylece kabiliyetli bir mürid, kamil bir mürşid marifetiyle öyle bir mertebeye varar ki, mürşidin şekli artık onun kalbine nakşolur ve her an onu zahmetsiz tahayyül edebilir. **Ehadiyete dair gayb ve sır aleminden mürşidin kalbine gelen her marifet bu yolla o müridin de kalbine geçer.** Eğer bir an edebi terkederse bu hal ve feyiz kesilir. Onun için bu rabita pek zahmetlidir.

Bu zamanda onlar gibi azizlerin sohbetlerini bulmak, en değerli madenden daha kıymeti yüksektir. Şuhalde, irfan yolunun isteklisi olana lazım gelen şey bahsedilen bu üç yoldan birine girmesidir. Ta ki veliler mertebesini kazanmış olsun. Sonraya uzlete çekilen bir veli olup, yalnızlığa bürünür, ya da halk içinde veli olup onlarla kalır. **Zira Allah dostları veliler iki sınıftır; bir sınıfı, azimetle amel etmeyi tercih ederler, diğer sınıfı da, ruhsatla ameli kısaltırlar.** Gerçi uzlet ehli veli hal yönüyle daha şerefli dir. Lakin, halk içinde veli olan kemal yönünden daha marifetlidir. Uzlet ehli veli de olsa, halk içinde veli e olsa her ikisinin de muradı halka, yarar ve hizmet sağlamaktır. Zira onlar benliklerden geçmişler ve

muhabbet kadehiyle vahdet şarabını içmişlerdir. Onlar, dostu تنها bulmuşlar ve onun dostluğundan zevk almışlardır. Onların fiilleri, gönüllerine asla mani olmaz. Gönülleri hep huzurdadır ki, bir an bile ondan gafil olmaz. Bu makamda iman aşık olur. Öyle bir aşıkılık ki bu , o gözlerden gizlidir. Onlar için ayrılıkta kavuşmak da farklı şeyler değildir. Onların yaşamları da, ölmeleri de kolayca olur.

Onlardan birinin sohbetine erene,onların kıymet ve hümet makamlarını bilene ve onlara içten bir bağlılıkla hizmet edip, emirlerine teslim olana müjdeler olsun!

(Gaye ilmini verdiğiine Allah çok selam etsin; gizli sultandır, Mevla'nın sırrıdır, ruha yol göstericidir. Onun söyledikleri. Hakikat kutbu, yaratıkların deryası ve kuşatıcı ferttir hep işaretleri; o en büyük nokta, göremez ama, gizlidir zira herkesten zatı. Kalbini keşşaf kılmış, bütün halk ona şeffaf görünür; onu arayıp bulan, ona kul olan, telkinini alan bütün ilahi hallere kavuşur. Ey nice, canlar, yanında beklerler, bunda hiç lezzet bulmadık derler; öğretmek neye yarasın, o teslim olamaz, peki o nasıl bulsun o kemal hallerini. Sevgisi canımda, sırrı zatımda üstümden hep belaları savar; pir yüzündendir Hakk'ın hidayetleri.)

MÜRİDE LAZIM OLAN BAZI ŞEYLER

Mal, evlat, rütbe, makam, riyaset sevgisinden-temiz kılmalı. Ne olursa yemeli, giymeli ve içini dışını tutmalıdır. sadık da olsa ahral iddiasında bulunmamalıdır. yani eserde müessiri hakiki olan Allah'u Tealayı görmek kendisine kerametler görmemesine ehemmiyet vermemek. Sünnet-i Muhammedi'ye uymağa kıymet vermek ancak Allah için sevmek, Allah için buğz etmek ferah iken mahzun olmak, mahzun ikin sevinçli olmak (yani sevinçli zamanlarda mahzun olmak için günahlarımızı düşünerek, mesala sekeratta, kabir, mahşer, sırat gibi geçitlerde halim nice olacak diye kederlenmek.) Hüzünlü zamanında sevinçli olmak için Cenab-ı Hakk'ın buyurduğu şu hadisi kudsiyi düşünmek gerek "Ben kalbi kırılmış olanlarla beraberim."

Hangi tarikattan olursa olsun temiz ve takva sahibi sofilerin hepsine muhabbet etmek mensuplarla alay ve münakaşa etmemek, onları ancak Allah'a havale ederek iyileri için duayı tekrarlamalıdır.

Kabul ve icabetine ümit beslemelidir. Bu duaları Allah'ı zikir ederek ve onu meht ve sena ile pe-

ygamberimize selavatı şerife getirerek bitirmek her zaman duasını umumileştirmek işlediği amellerde Allah ile bereber olmak, hatta alışveriş ve ticaretle takdir ilahiye razı olmak, öldükten sonra kendisine sevap getirecek amel ve sevapları çoğaltmak.

Allah'ın kendisine verdiği nimetlerle güzel bir şekilde bütün uzuvlarıyla ve fiiliyle fikir etmeli.

Hallerini daima kontrol edip bu edep elden bırakmamalı kalbini marazlarını tedavi edip kendini aşağı duygulardan kurtarmalıdır. Ruhunu da yüksek duygularla bezemelidir.

Vazifelerine gayret etmek ve onlara sakatlık veren sebeplerden yüz çevirmek Allah'a yönelmede son derece ciddi ve gayretli bulunmak lazımdır servete kıymet vermemekyanına toprak ile altını müsavi tutmak, safa'yı terk etmek. Bir hadise karşısında tesir altında kalma, o hadiseyi bulundurmamak bilikis düzeltmeğe ve doğrultmağa çalışmalıdır.

Üzerine gübre atılan ve bundan bitkiler meydana getiren toprak gibi olmağa çalışmalıdır.

Her ne kadar elde edilmesi zahmetli olsa da işlerin en güzeli ile beraber olmak.

Dünyaya ibret gözüyle ahirete müjde gözü ile Allah'u Teala Hazretlerine de muhtara olduğumuz bir gözle bakarak Allah için ağlaması en azından evladı ölmüş bir ananın ağlaması gib olmalıdır. Yemeği hasta gibi yemeli, acele etmemelidir.

İnsan nasıl ki bedeninde mevcut hastalıkları tedavi etmezse helak olur, bunun gibi insan ruhunda mevcut, riya, hased vs. manevi hastalıklarında tedavi etmezse elbette helak olur. Beden hastalıklarında olduğu gibi kalb marazları içinde tabibler vardır. Allah'u Teala veli kullarına bu hastalıkların ilacını ve şifa usullerini bildirmiştir, bunlar kamil ve mükemmil mürşitlerdir.

Hace Bahaiddin ve onun güzide halefleri şöyle demişlerdir: Mezkur üç yolun izahından ortaya çıkan şudur. Topyekun kalb merkezine teveccüh ki, ona kalbi vukuf denilmiştir- bütün vakitlerde zaruri bir iş olmuş ve bu yolun vazgeçilmez gereklerinden kılınmıştır. **Zamani vukufa gelince; o, ya ayrılıkla ya da birlikte geçen vakitleri muhasabeden ibarettir.** O bu yolun gereklerinden değildir. **Aded-i vukuf ki, şu miktar adet zikr etmenin netice verip vermediğini mülahazadan ibarettir, buna lazım değildir.** Öyle olur ki, bu üç

yolun her birinden geçilirken, bu yolun yolcularına bir takım nurlar ve hadiseler tecelli etmeye başlar. İşte o esnada, o yola girmiş olana, olardan yüz çevirip gerçekte istek gayesine yönelmek ve hep onunla meşgul olmak gerektir. Zira bu tecelliler, yalnızca müridin itaatının kabulüne dair alametlerdir. Onları gördükten sonra artık onların bir faydası kalmaz.

Her kime Mevla'nın tevfiği refakat edip bu yolla hakikat erdiys, ona gerekli olan şudur ki kendini bu yönüyle avama tanıtmassın. Mümkün oldukça onu gizlemeye gayret ve özen göstere sin. Onu mahremden de, namahremden de saklamasını bilsin. Zira, bu yakın binası, zahirde halk ile olmak ve batına Hakk'ın huzurunda olmaktır.

(Sen içten aşına ol, dışarıdan seni ilgisiz sansınlar: Çok güzel bir davranış bu, sen arifol, divane sansınlar.)

Yine bu yolun latif perdesi istifade ve ifad suretidir ki, o suretle alimler rahat, esenlik ve safada olurlar. İşte bu ilin ehli olanlar da, vusul ve huzur halini bu suretlegizlemek, onu halkın nazarından uzak tutup, onlara yalnız kitapla söylemekle emr olunmuşlardır.

﴿ Bu yola girenlere bir de şu gereklidir; **Kendinden olmayanlarla sohbet ve arkadaşlık etmemelidir.** Özellikle, iman nurunu tabiatın karanlığıyla örtüp guya onur feyzini dağıtmak davası uğruna fakirlikelbisesini giyerek, yalancılıkla ömrünü geçiren muhabirler (herşeyi mubah görenler)'den yüz çevirmeli, onlardan uzak olmalıdır ki böylece bahtsızlığa düşmeyip saadete erilsin. Onların o iğrenç inançlarından ve tuzaklarından şerrinden Allah'a sığınınız.)

Yine bu yola girenlere bir de şu gereklidir ki; **geçmiş işlere ve gelecek hallere** sırt çevirip onları hatırlayıp, düşünmemeli. Bulunduğu halden biranbile ne ileri ne geri gitmemeli. Her halde Mevla'yı tefekkürle iki cihanı unutup her bir nefeste hep O'nu zikretmeli. Ta ki O'nun dostluğunu ve huzurunu bulsun ve kendi beşeriyet sıfatlarından geçip O'nunla kalsın.

("Ha" harfi, gayb sırrı'nın hakikatıdır, ey harflerden haberdar olan; nefeslerki hep esası o harf olmuştur. O harften her an haberin olsun da gör; bir harf dedim, anla da Hakk'a hamd ve şükür kıl.)

Yine bu yolun edepleri ve temel ölçülerinden en mühim olanı şu vasiyetlerdir: her halde

faydalı ilim, iyi güzel amelyoluna gidip ehl-i
sünnet izinden asla zerrece şaşmayasın. Tefsir,
hadis, fıkıh öğrenip cahil ve kaba sofulardan
olmayıp onlardan uzaklaşasın. Ne müezzın ne de
imam olmayıp namazı cmaatle kılasın. Şehvetin fe-
laketlerine düşmeyesin. Hiç bir makama
bağlanmayıp gürültüden uzak olasın. Hakimlerin
huzuruna çıkmaktan, delil için adını şahid olarak
yazdırmaktan kaçınıp adını gizli tutasın. Kimseye
vekil, kefil olmayıp halkın vasiyetlerine
karışmayarak rahat bulasın. Yüksek rütbeli adam-
larla, onların çevresi çocuklarıyla dostluk kur-
mayıp; sema ve benzeri merasim gösterilerinin bu-
lunduğu tekkelerde eğlenmeyip ilim meclisine
katılasın. Avamdan, zenginlerden kaçıp kadınlar
ve toy gençlerle sohbette uzak durarak yalnız
kalasın. Gücün yettikçe başlangıçta yalnız kalıp
kadın düşkünü olmayasın, evlenmeyi geciktiresin,
ta ki, sende dünya tutkusu kalmasın ve kaim
peşinde koşarken inini elden çıkarmayasın. Erken-
den çoluk-çocuğa karışıp aşağılara kalmayasın.
helal ile kanaat edip hakir görmeyesin. Kimseden
bir şey istemeyip kimsenin hizmetine girmeyesin.
İhtiyaç ve sıkıntıların, zevk ve neş'eni gizleyip
halka duyurmayasın. Dışını güzelliştirmeyi bırakıp

güzel ahlak ile içini süsleyip donatmaya bakasın. Kamil veliler ve şer'i ölçülerle hassas alimleri görünce onları hürmetle selam verip ellerini öpesin. Huzurlarında boynun bükük ve gayet edep-
li urasın. Sana düşen hizmetlerini malınla, bedenlecan ve gönülden göresin. Hizmetlerini saltanat, sohbetlerini , ganimet ve muhabbetlerini de saadet bilesin. Onların yolunda can ve baş veresin. Ki, dua ve rızaları devletine eresin. Oların söz ve davranışlarını kuru akıl ölçüleriyle kıyaslayıp inkar yoluna gitmeyesin. Hızır ile Musa (A.S.) 'nın kıssasını unutmayasın. Zira inkarın sonu kötüdür. Evliyayı inkar eden onların muhabbet ve hikmet bilgilerinden mahrumdur. Hiç kimseyle mücadele etmeyip zıdlaşmayasın. Halkı, Yaratıcıya ısmarlayıp kimseyi gıybet etmeyesin. Dünya süsüne, gösterişine itibar ve dünya ehlinde itimat etmeyesin. Zira dünya ehli, dünya gibi vefasızdır, onların sohbetleri de huzurdan uzak zevksiz ve koftur. Şu halde senin bütün sermayen mutlaka mukaddes şariat ölçüleri; mekanın mescidler ve yalnız olacağın gözden ırak yerler ve dostunda Hazret-i Mevla olsun.

MÜRİDİN ŞEYHİN HUZURUNDA RİAYET ETMESİ GEREKEN EDEBLER

1- İstek ve maksatlarının ancak mürşidinin tavassutu ile olacağına inanmalıdır. Eğer muhabbeti başka bir şeyhe dönerse mürşidinin tassarrufundan mahrum kalır (feyz) alamaz.

2- Mürşidin tasarrufatını elde etmek için teslim olmalıdır. Ayrıca edepli olmalı ve her hususta mürşidine hizmet etmelidir. Çünkü muhabbetin usulude bu yoldan bilinir.

3- Bütün işlerde mürşidin isteğini feda etmelidir.

4. Mürşidin sevdiği şeylerden kaçınmamalıdır. Mürşidin iyi ahlak ve kemalatına hürmetten böyle hareket etmek gerekir.

5. Mürid müşahede ettiği her türlü makam ve keşfe kendi kendine hüküm vermeyip itimat etmemelidir.

6. Halini mürşide arz ettikten sonra talepsiz olarak verilecek cevabı beklemelidir. Bir kimse mürşidine bir şey sorduğu zaman mürid cevap vermeye kalkmamalıdır.

(7. Mürşidin meclisinde yüksek sesle konuşmamalı. Böyle konuşmak edep dışıdır. Şöyle nakı olunur. Bir gün İmamı Züfer abdest alıyordu. İmamı Azam Ebu Hanife (R.A.) onun yanına uğradı. Talebesi olan İmamı Züfer ona kıyam etmedi ve hürmette zaif kaldı. Eğer böyle olmasa idi İmamı Züfer ilmen İmamı Azamın en büyük talebesi olurdu.)

8. Kalbinde mürşidinin hallerine bir itirazda bulunmamalı ve su izinna düşmemelidir. Mürşidin söz ve hallerinden anlamadığı durumları hayra yorup teslim olmalı. Musa (A.S.) Hızır (A.S.)'nın kıssasını hatırlamalıdır. Çünkü itiraz etmek çok çirkindir. Bundan doğacak perde için ilaç yoktur. Bu müridin feyiz yollarını kapatır.

9- Hayır ve şer gibi bütün hadiseleri mürşidine arz etmelidir. Taki mürşidi tedavi etsin çünkü o tabib gibidir. Mürşid müridin haline agah olduğu vakit onun islahına ve hastalığına tedavisine yönelir.

Bu sebepten benim halim mürşidime malum diye hallerini ona bildirmemek doğru değildir

Çünkü bazı kere mürşid keşiflerinde hata edebilir. Zira Evliyanın keşfinde hata yapması ulemanın içtihatıta hata yapması gibidir. İtihatıta hata yapan dahi bir sevap kazanır.

Zahiri şeriatta uymadıkça bu keşiflerde amel yapılmaz taki sahih dahi olsalar. Bunlar üzerine hüküm ile bina edilmez.

10- Talibe de sadakat, sıddık, nimet ve maşakketi bozulmamalıdır. Maneviyatı bozan şeyleri dedikoduları ümitsizlik vermemeli. Allah'tan murat ettiği feyzin elde edilmesini ancak mürşidin (aracılığı) ile olabileceğini itikat ederek mürşide olan muhabbeti ve bağlılığı nefsenden, malından evladından daha ziyade olmalıdır.

11- Mürşidin adet fiillerin hepsini taklit etmeğe veya yapmağa kalkışmamalıdır. Çünkü mürşidi makam ve hal icabı bazı amellerde bulunur ki mürşidin bu ameli mürid için uygun olmayabilir.

12- Mürşidinin emrettiği şeyleri yorumsuz ve geciktirmeden yerine getirmelidir. Aksi hareket feyzin kesilmesine en büyük etkendir.

13- Zikir, teveccüh ve murakebeden mürşidinin telkin ettiği şeylerle amel etmelidir. Mürşidinin telkin ettiği virdlerle bağlı bulunmak gerekir.

14- mürşidi ile beraber olduğu zaman itidalı elden bırakmamalı, fiilde, sözde, sualde ve cevapta ileri gitmemelidir. Çünkü böyle şeyler şeyhin büyüklüğünü müridin kalbinden giderir.

15- Kelam vakitlerini bilmeli, mürşidindn gelecek cevaba tamamen yönelerek dinleyici olduğu halde derecesi ve hali miktarınca luzumünden ziyade olmaksızın eep ve müşaherrette riayetle söz etmelidir.

16- Mürşidinin esrarını gizlemelidir.

17- Cenabı hakkın mürşid vasıtasıyla hediye ettiği kerametler, keşifler, haller ve hatıraları mürşitten gizlememelidir.

18- Ehli olmayan insanların yanında mürşidi-den sohbet nakletmemelidir. Onların akılları ve fehimleri (Anlayışları) derecesinde nakil etmek mümkün olabilir.

19- Mürşide bağlanmak hasıl olduğu zaman "Allah'u tealanın marifetlerini taleb etmek için size geldim" demelidir. Mürşidin kabulünden sonra bir şey istemeyip meyil ve rağbetl mürşidine hizmet eder. Ta ki, mürid için mürşid yanında kabulul tam hasıl olsun. Eğer mürşidi birşey telkin ederse velevrki biliği daha olsa hatırına birşey getirmeksizin o şey ile iştilal etmelidir.

20- Başkasının selamını mürşidine tebliğ etme vazifesini üzerine almamalıdır.

21- Mürşidi ile karşılaşınca gözünü başka şeylerden çevirerek tam manasıyla teveccüh etmelidir.

22- Mürşidinin gözü önünde abdest bozmamak tükürmemek, sümükürmemek, huzurunda nafile namazı kılmamak gerekir. (Ancak beraber kılabilir.)

23- Mürşidin emrettiği vazifeleri ihmal etmeden yapmalı, sükun ve istirahat etmeksizin derhal yerine getirmeye gayret etmelidir.

YAYINLANMIŞ ESERLERİMİZ

MENZİL YAYINEVİ

1. Sohbetler / S.Abdulhakim El Hüseyini
- ✧ 2. Gavs-ı Bilvanisi Hayatı / S.Abdulhakim El Hüseyini
3. Mektubat / Ş.M.Diyauddin / Ş.Ahmet El HAZNEVİ
4. Minah / Ş.Sibğatullahıl ARVASI
5. Allah (c.c.) Sevenlerin Yolu / M.Yahya PAKIŞ
6. Adab-ı Fettullah / M.Yahya PAKIŞ
7. Hatme Duası / Arapça Türkçe Anlamı
8. Hatme Duası / Arapça
- ✧ 9. Tesbihat / Seyfettin BOZAN
10. Yüce Nakşibendi Tarikatı / S.Abdurrahim EROL
11. Yasin-i Şerif / Cep Boy
12. Ariflerden İnciler / M.Hanifi MERT
13. Kitab'ül Akaid (Seyda Diyorki) A.MÜFTÜOĞLU
14. Hz. Resulullahtan Öğütler / M.Yahya PAKIŞ
15. Bitmeyen Dertler / Roman
16. Halidiye Risalesi / M.Yahya PAKIŞ
17. Gam ve Kederlerin Dağılışı / M.Yahya PAKIŞ

PEK YAKINDA ÇIKACAK ESERLERİMİZ

- 18. Sultan Şeyh S.M.Raşid (K.S.A.)'nın Hayatı / M.Yahya PAKIŞ
- 19. Adabı Nakşibendiye / M.Yahya PAKIŞ
- 20. İslamda Zikir Yapmanın Önemi / M.Hanefi MERT
- 21. Sakal ve Bıyık / M.Hanefi MERT
- 22. Müslümanlara Yapılan Eziyetler / M.Hanefi MERT
- 23. Evliyaullah'ın Gölgesinde Tefekkürname ve İnsan Sırları / Hadi YUNUSOĞLU
- 24. Tassavvufi Kavramlar / A.MÜFTÜOĞLU
- 25. Tam Namaz Hocası / Haz / Seyfettin BOZAN
- 26. Dela İl Ul Hayrat

-
- ◆ MÜRŞİDİ KAMİLE OLAN İHTİYAÇ ?
 - ◆ MÜRŞİDİ KAMİLİN ALAMETLERİ ?
 - ◆ TASAVVUFUN MAHİYET
 - ◆ TASAVVUF HAKKINDA SELEF HALEF ALİMLERİN SÖZLERİ
 - ◆ SOFİ KİME DERLER, SOFİ NASIL OLMALIDIR ?
 - ◆ TASAVVUFUN ZUHURU DOĞUŞU VE BAŞLAYIŞI
 - ◆ TASAVVUFUN GAYESİ
 - ◆ NEFSİ TESKİYE
 - ◆ GÜZEL AHLAK
 - ◆ ŞERİAT, TARİKAT VE MARİFET
 - ◆ ŞERİAT İLE TARİKAT ARASINDAKİ FARK

BÜTÜN BU SORULARIN CEVABINI
" ARİFLERDEN İNCİLER "
KİTABINDA BULABİLİRSİNİZ...

HAZIRLAYAN
M. Hanefi MERT